

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Holyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt. 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr. 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-basábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilvter sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Magyar rapszódia.

Budapest, augusztus 18.

Allamszervező István király emlékeztének napját előbb az egyház kegyelete szentelte meg s csak korunkban, mikor már kilencz évszázad kipróbálta az ő nagy művét, jutott a fölserkent állami öntudat azon kötelességének ismeretére, hogy nemzeti ünneppé avassa augusztus huszadikát.

Valóban nonum prematur in saeculum. Az István király összeadásának matematikai helyességét számtalan radikális kivonás, a politikai erők sókiszorításának szükségét hány keserves megosztás bizonyította be kilencz évszázad folyamán!

Jól és bölcsen vala tevé amaz első, alapvető számokodás, mert senkit sem akart megcsalni, még önmagát, sem és mert az államférfiui előrelátásnak oly tiszta teljességével történt, melyhez foghatót az emberiség története igen keveset bír fölmutatni.

A honfoglalás óta ezer, az európai státussá szervezkedés óta kilencz száz év mult el. Attila öröken végig söpört török, tatár dúlás, nemet civilizáció s ezek a hatalmas, tűzbe, vérbe, méregbe és tintába itatott szivacsok, minden erőlködésükkel sem birtak ebből az országból, a magyar nemzetnek a földszinéről eltörlésével, tabularását csinálni.

Volt úgy, hogy kevesebben voltunk, mint honszerző őseink, ama vakmerő

ázsiai kalandorok maroknyi csoportja, mert vérünk elfolyt az európai kulturát életre-halálra védelmezvén, török csatatereken, a halhatatlan nemzeti géniusz oltáraivá vált osztrák vérpadokon; multak századok és a hódítón neki tellett félhold lesorvadt, elfogyott az égről, az osztrák világalom, mint egy beteges álom szétfoszlott s mi itt állunk rendületlenül, négyszer, ötször annyi millióan, mint ahány százezer magyar ama nagy dúlások idején szertenezett s nem lelé honját a hazában.

Csodálatos, fölemelő tanulságokban talán egyetlen modern nemzet története sem oly dús gazdag, mint a miénk. Száz külső, belső ellenségtől vitatott létjognak történeti szentesítést ezer év adta meg, nemzeti öntudatunk eleven forrása kiapadhatatlanul buzog s mert meg vagyunk róla győződve, hogy nekünk ezen a földön magas és örökkevaló küldetésünk van, éltető hitünk soha sem volt erőteljesebb, mint ma, hogy hivatásunk nagy kötelességeit, valamint minden régi megpróbáltatásaink közepette, úgy most és a jövőben is, mindenha méltóan be fogjuk tölteni.

Ugy lehet, ez csak keleti fajtánkhoz illő, tartozó fatalizmus, ám sohase feledjük, hogy ez az a hit, a mely hegyeket mozdit.

A mi hegyeink a mi hitünknek nagy erejénél fogva mindig eljöttek hozzánk s ma sincs rá ok, hogy kétségbe essünk, hogy talán mélyen megalázkodva, nekünk kell

az ő rideg, megingatatlan bérceikhez zarándokolnunk.

A magyar nemzet ezeréves históriája nem ismer Canossát. Az a vérünkben gyökerező, nemes önbizalom éltet mindnyájunkat, hogy ezután sem fogunk vele megismerkedni.

Ha semmi más direktívánk nem volna egynemely kuszált viszonyainkból való kibontakozásra, mint épen az az egyetlen politikai hitágazatunk, hogy nekünk itt elnünk, halnunk kell: maga ez az elemenszerű földräzi, ethnográfiai és történeti igazság, a természet kényszerével okvetlenül rávezetne a függő kérdések helyes megoldására.

Ep azért, ha vannak is köztünk kishitűek, a kik aggódva pillantanak, a magyar politika szemhatárán gyülekező, fenyegető formájú fellegekre, ezeknek csüggedése épenséggel nem zsidbasztja meg a nemzeti erőnkbe, jogunkba vetett közhitnek céltudatos munkásságát.

Láttunk már másmilyen zivatarokat is, olyan időkben, mikor még a villámhárító ama nagy kvakker agyában szunnyadt, és országunk fundamentumai még sem rendültek meg. Igaza van a szabadság vatesének ama jóslatos ihletével: „Oroszlánokkal vittünk hajdanában és most e tetvek egyenek-e meg? Egy önnön zsirjában fuldokló, szibarita magyar püspököt egyszer megettek, de erőteljes, küzdelmekben edzett nemzetet soha.

A hogy szent Istvánnak, a nagy államszervezőnek dicső emlékezetével fog-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A „Széttépett Rózsalevelek”-ből.

I.

Minék siratni téged,
Lezajlott ifjuság,
Annak, ki minden élet
Atélt, mit e kor ad.

De én bezzeg siratlak,
Sejtsem álma csak!
Mit mások átmulattak,
Csodás, mesés alak!

II.

Az álmodok elrepültek,
Az ifjuság oda,
Többé fel nem derülhet
A boldogság kora.

Hiszen mitől, min éled,
Hej elhagyott a hit,
Sivár való az élet,
Folyton kijózanit.

Pekry Károly.

Az utolsó Haros.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

[11] Irta: Kosztka Mihály.
(Folytatás.)

A segédek abban a pillanatban már a küzdők között állottak. Telep megvizsgálván a szurást, mely a szegycsont mellett hatolt be jobbról, Sztárayt harcsképtelennek nyilvánította.

Relly erre a küzdelmet lovagiasan befejezettek nyilvánította. A felek elváltak anélkül, hogy kibékültek volna. Miután Haros arszát az orvos gyorsan bekötötte, eltávozott segédeivel.

Sztárayt a másik szobába vitték, hol Telep erősen kimosta sebet és bekötötte, aztán levitték a kocsiá és hazavitték.

Sztáray ágya mellett csak Relly maradt. — Látod, figyelmeztettek, hogy nagyon óvatos légy, mert Haros mester a szurásban, hanem elhirtelenkedted.

Sztáray kissé bágyadt hangon válaszolt. — O nem fáj nekem ez a seb, hiszen ő érette kaptam, aztán meg fogunk még mi szemben állni egymással, úgy hiszem. Most már azért sem hagyom Margitot neki. Nem, enyém lesz Margit, enyém. Elfogadom az öreg Reinbold ajánlatát. Herczeg leszek és Margitot isten sem fogja elvenni tőlem. Igazad volt, elhirtelenkedtem. Pedig jó állásom és már előnyöm is volt. Hanem másodszor majd pisztolyra megyünk, ott nem lehet szurni.

— Elég már Palim, ne beszélj annyit, megárt. Nemsokára aztán Relly is eltávozott, magára hagyván Sztárayt ábrándjaival.

Az inas lebecsátotta a tüggönyököt. Félhomály volt a szobában. Az utcza zsidongás halk zsongássá tompult a bezárt ablak és lebecsátott függönyön keresztül.

Es Sztáray ábrándozott. Képek vonultak el szemei előtt, a mult, gyermekkorának aranyos fényű multja. Még akkor tudott örülni a tarka lepkének és lelkendezve üzte a kis aranyos szárnyút. Azután látta azokat a szomorú napokat, midőn megtudta történetét. Mily forró pir, szegény pirja égett arcán.

Törvénytelennek lenni!

Kin volt az a testéből-lelkéből büszke férfinak. Hiszen nemes lények vére csergendezt eriben. A Reinboldok és Sztárayak os vére egyesült benne.

Majd jött a szerelem kora. Szeretni igazán, mélyen: kéj az. De nem volt telhősien szerelme, hiszen ő a másé lesz!

— Nem, nem engedem! — tört ki akaratlan, hogy szinte összeresztett erős hangjától. Kopogtak. Telep jött újra.

Megvizsgálta megegyszer a sebet s a köteleket megújította.

— Csak türelem, láza nincs. Ha így marad, három hét múlva felkelhet. Aztán távozott.

— Három hétig ide szegve az ágyhoz

lalkozik elménk, önkéntelenül szemünkbe ötlök ama vérrokonság, megszakítatlan jogfolytonosság, mely korunk nemzeti politikájának legközelebbi feladatait a kilenczszáz évvel ezelőtt voltakhoz kapcsolja.

Az a hatalmas civilizátori lángész, mely biztos tekintettel beléhatolva a még születendő évszázadok titokzatos méhébe, változhatatlanul kijelölte nemzeti, állami fejlődésünk nyugati irányát, ezzel az egy tényével megszerezte a magyar nemzet európai állandóságának biztosítékait s oly leküzdhetetlen erővel, igazsággal érvényesült ezeréves históriánk legválságosabb korszakaiban is, hogy semmiféle eredendő keleti hajlandóságnak, tetszetős török czimboraságnak nem sikerült azon egy jótényit fordítania.

Magyarországnak nyugati kultur államisága képezte mindenha, minden kitünő magyar államférfiu becsvágyának eszményképét.

Ez az ideál ma sem változott, mindössze az út- mód más, a melyen elérésére törekszik a nemzet.

Es a mikért egykor vérbe, lángba kellett borulnia az országnak, most ime pár évi kitartó, elszánt, békés, parlamenti küzdelem megtermette a jogegyenlőség, gondolatszabadság magasztos, nagyszerű áldásait.

Ez az első, döntő diadal nem arra indit, hogy most már a tétlen tespedés puha párnáira hajtsuk fejünket; inkább lelkesen buzdít, hogy ugyanazzal az erős hittel, körültekintő bölcseséggel, perczet sem veszítve, tovább haladjunk a civilizációnk többi szerves részeinek megalkotásában.

Ki tagadná azt, hogy az egyházpolitika után természetes sorrendben előtérbe nyomuló nemzetiségi kérdés és közigazgatási reform államszervezeti föladatak?

Mind a kettőnek gyökere az első organizátor, István király nagy alkotásáig nyulik vissza.

Szent István mondotta ki, a genálisan merész politikai tételt a *»több nyelvű ország«* létjogáról. Szent István alkotta meg a magyar közigazgatás első, immár kilencz százados keretét képező *»vármegye-rendszert«*.

Mind a két, jelentékeny államszervezeti intézmény hasznát, javát, gyakorta

életbevágó válságok közt érezte, élvezte Magyarország s most, kilenczszáz év elteltével, ennek a nemzedéknek vált súlyos, de nem dicstelen kötelességévé, hogy mind a kettőnek kóros, veszélyes, az állam szervezetre bomlasztó hatásu elváltozásai, fatyuhajtásaival egyszersmindenkorra leszámoljon.

Régi számadás ez, megoldásától, tisztázásától eddig mindenki fázott, de most, mikor eredményeiben oly bámulatosan nagy idő virrad reánk, megbocsáthatatlan kötelességmulasztás volna elodázása.

A magyar államnak több nyelvűsége, ugy, a mint azt István király elgondolta, az u. n. politikai nemzet: egykor az egész elméleti és gyakorlati politikában uralkodó eszmény vala.

Az államföntartó hatalmi egyensulyt minden egyoldalú tulkapás ellen bizton megóvó részleges érdekek összesítése egy magasabb közérdekben, mindenestre méltó ideálja az államszervezés művészetének.

Am ehhez föltétlenül szükséges a jóhiszeműség, jóindulat ama fensőbb közérdek iránt, mely az állameszmében testesül meg.

Nemzetiségi politikánknak ma sincs egyéb tartalma, czélja, mint az összes hazai nemzetiségeknek a magyar állameszme előtt való behódoltatása.

Ez, valamint a multban, ugy a jelenben sem megy harcz és háboru, erőszakos elnyomatás után.

Ezer éven át nem volt nemzetiségi kérdésünk s ennek nemcsak az az oka, hogy maga a theoria a politikában ujkeletű, hanem az is, hogy őseink minden időben megtudták csinálni, fönn birtak tartani, sőt kiváló gonddal istápolták a nem magyar nyelvű lakosság ragaszkodó hűségét, a közös állameszmét szimbolizáló magyar szent korona iránt.

Az a horvát, német, szerb, tót, oláh »magyar nemes ember,« a kinek az volt a legnagyobb büszkesége, hogy ő is »membrum sacrae coronae,« a szent Method és Cyrill összes dicsőségeért nem ütött volna pártot az ő szent koronája ellen; s hogy ez a politika mennyire okos, helyes és gyakorlati volt, arra nem kell egyéb bizonyosság, mint épen a tót atyafiak, kiknek soraiból telt ki majd az egész felső magyarországi nemesség s a

kik, egy pár szédelő mártirt kivéve, manap is rendületlen hivei a magyar állameszmének.

Ez idétt már nincs helye, módja kiváltságok osztogatásának. Ma a jogegyenlőség áldásainak az egész nemzettel minden részrehajlás nélkül való, gyors és közvetlen közlése az egyedüli eszköz a széthúzó elemek természetes összetartására.

A közös civilizáció, közös szellemi és anyagi kultura egészséges, tiszta, élő vizei a természet rendje szerint lassankint, kivétel nélkül elenyésztek, fölszikkad mindazokat az ártalmas kigőzölgesű dágványokat, melyek helyenkint a visszafojtott elégtelenség kóros genyéből táplálkoznak.

Nem kell félni! Volt már nekünk szép találkozásunk német schulvereinnal. Mileticsékkal, mind megbékélt a maga kenyeren; mi okon volna félelmetesebb, veszedelmesebb a román kérdés, holott ha szám szerint valamivel nagyobb csomóban van is, de sem vagyoni, sem szellemi erő, előhaladás tekintetében össze sem hasonlítható amazokkal.

Gyümölcsözzenek csak mindazok a jeles és derekas intézmények, melyeket a magyar alkotmányos élet újabb felvirágzása termelt, a magyar állameszme megszilárdítása, az egységes állami jogrend egyetemes uralomra jutása érdekében, rátermett, hű és tiszta kezekben: bizonyára soha senkivel, az oláh nyelvű magyar állampolgárokkal szemben sem fog kelleni kivételes rendszabályokhoz nyulni azon eszmének, azon jogrendnek föltétlen tiszteletbentartása végett.

Am a legpéldásabb instituciók gyakorlati értékének egyedüli próbaköve, egyben biztosítéka a végrehajtás.

Igazságszolgáltatásunkat mintaszerűvé tette az állami bíróság, élet és vagyonbiztosságunkat európai színvonalra emelte a m. k. csendőrség.

Es a mily rohamos lépéssel ennek a két állami intézménynek óriási, minden várakozást messze felülmuló sikere tért foglalt a nemzeti köztudatban, azonképen veszíti el roskatag lábait alól a talajt a nem rég még oly hatalmas municzipalista irányzat.

Az a leányzó, a kit a magyar tör-

Ezt neked köszönöm Haros. S miért? Mert krakélereskedni akartál.

Nem maradok adósod.

Lehunytá szempilláit, elaludt. Az inas lábujjhegyen közeledett az ágyhoz és nézte ura mint mosolyog, majd ajkai megmozdultak s alig hallhatólag suttagá:

— Margit.

IX.

Haros másnap hosszú fekete angolflastrommal arczán, büszke önérzettel ment Rékássyékhoz.

Először is jövendőbeli apósához ment. Az öreg Rékássy már nagyon meg volt törve. A bőr szinte szárazon tapadt a csontokhoz, kezei sárgák, soványak voltak, csak szemei, mélyen benn ülő szemei villogtak. Nagy örömmel fogadta Harost.

— Jöjjön, jöjjön kedves báróm, de ni csak arczát mi leltsé, tán nem? . . .

— Eltalálta párbajom volt. Végre is nem tühettem, hogy Margit szenvedésének okozója büntetlen maradjon.

Rékássy kérdőleg ismételte:

— Margit szenvedésének okozója?

— Nem érti ugy-e? No mindjárt elmondom. — Aztán elmondta az öreg Rékássynak ugyanazon rágalmakat, melyeket a bál után az urak előtt elmondott. Az öreg egészen felindult és melegen rázogatta Haros kezét.

Még azt is mondta a végén.

— Mért is vagyok én az ágyhoz kötve,

magam koncizoltam volna fel azt a hogy is hívják?

— Sztáray.

— Azt a Sztárayt. De sose is tetszett nekem az az ember. Mindig volt benne valami tartózkodó hidegség. De ezt még sem gondoltam volna róla.

Az indulat megremegtette hangját. Haros annyira tudott neki imponálni, hogy mindent vakon hit neki.

— Hanem most már nem bántom, tette után, maga tudom megvágta . . .

— Megszurtam.

— Megszurta, még jobb; csak Margit volna már egészséges, már csak pár hét van hátra és itt van a lakodalom napja.

— Valóban már magam is aggódtam e miatt, át is megyek, megnézem.

Köszönt az öregnek és távozott. Margit előszobájában találkozott Verővel.

— Nos hogy van Margit? Jobban?

— Magának mindig rosszul, válaszolt Verő fagyosan s ezzel ment a Margit szobájába nyiló ajtó felé. Haros utána lépett, megfogta karját.

— Megálljon.

— Mit akar?

— Sok mindent. Régen veszem észre, hogy ön mindég nyomon kísér. Magyarázatot ezért. Nem vagyok gyerek, azt teszem, a mit akarok. Feleljen, mért üldözz, mért zárja el előlem, völegénye előtt, menyasszonyomat?

Verő végig nézte Harost s száraz, kissé gúnyos hangon felelt.

— Nem tartozom tetteimért felelőséggel senkinek, ön pedig előttem pláne: senki! Margitot meg hogy mért zárom épen ön elől el, feleletem arra az: mert orvos vagyok, s nem akarom hogy felinduljon.

— Hogyan, hát felindulna ha engem látna, — kérdé hirtelen Haros sugárzó arcczal.

— Igen, az utalattól, mit ön iránt érez.

— Doktor! válogassa meg szavait.

— Báró ön meg beszéljen halkabban, mert ő alszik.

— Ön sérteget doctor.

— Ön meg tudja mit csinál báró? Csálja a világot, fényt mutat, mikor csupa árnyék, nagyozol, pedig kicsinyeskedő; megcsal egy leányt szerelmével, álnok, hazug szerelmével, pedig csak pénzt imádja . . .

— Nem türöm tovább, — kiáltá Haros.

— O még többet is csinál ön. Ismeri a váltókat?

Haros elsápadt.

— Mit akar evvel mondani?

Verő egészen közel lépett Haroshoz.

— Azt hiszem, hogy ezek után ön nem fog igényt tartani Rékássy Margit kezére!

— Mit akar ön? Nem értem!

— Nohát beszélék világosan. Ön váltót hamisított.

— De . . .

— Ne akarja tagadni.

Ezzel benyult zsebébe, kivette tárczáját s rámutatva így szólt:

— A váltókat összevásároltam, itt vannak.

vényhozás az előtt három esztendővel szépen belefektetett egy két paragrafusos lex imperfecta, magyarul tökéletlen törvény koporsójába, bizony nem halt meg, csak szendergett, sőt immár föl is ébredt s követelő sürgetéssel figyelmezteti az országot, hogy a XIX-ik század alkonyán, egy kulturhatnám állam törvényhozásának nem illik tökéletlenkednie.

A haza bölcsének politikai filozófiája olyan, mint a *Barbarossa Frigyes* szakállja; holta után is nő. Akkor elhibáztuk a gombolkózást, se baj, kigomboljuk azt a két kacsot s újra kezdjük. Nem fenhéjázó elméletek, külföldi példák vakon dogmává tételével, hanem a mi speciális viszonyainknak lépten-nyomon szemmel tartásával, az élet tényleges szükségével való okos megalkuvással.

Meglehet, hogy az a codex, mely ilyen formán fog elkészülni a magyar közigazgatás reformjáról, nem lesz épen klasszikus példánya a kodifikátori rigorozitásnak, elvi következetességeknek, művészi egyöntetűségnek: de ha kifejezést, kielégítést nyer benne a reális kívánalmakban megnyilatkozó nemzeti génius, bizony minden toldozott-foltozott voltában tökéletes törvény lesz az.

Ezek a legközelebbi, valóban állam szervezeti feladatai a magyar nemzeti politikának. Program, melynek törvényhozási megalkotása, gyakorlati végrehajtása kétségteljesen igénybe veszi a nemzeti erőnek teljességét.

Nem lehet tagadni, hogy a megfontolt, kölcsönös türelmet, a legjobb tehetségek vállvetett fáradozását követelő nagy alkotásokhoz, a mai parlamenti helyzet nem minden tekintetben látszik a legalkalmasabbnak.

A politikai tényezők sulyaránya a leg-sajátságosabb, épen nem normális jellegű. A magyar kormány felettebb erős, erősebb, mint bármelyik 1867. óta volt miniszterium. Nem csak egyéniségeinek óriási tehetségénél fogva, hanem még inkább ama rendületlen elvhűség, férfias szilárdsága czimén, mely ezt a kormányt méltóvá teszi a spártai anyák híres pajzsos jelszavára. Ez az erő, ez a kitartás, az eszmének a hatalom birtokánál előbbretétele a közelmúlt komoly, mélyreható

Őn nem tagadhat semmit. Nos mit hoz fel védelmére?

Haros lehajtotta fejét.

— Most pedig megmondom mit akarok: egy váltóhamisító nem lesz sosem Rékássy Margit férje. Érti ön?

Haros szemében a dacz lángja csilant meg.

— Ugy-e, utat kell csinálni annak a másznak, annak a Sztáraynak, arra ugyan várhat. Látja doctorkám ezt a fekete csikot az arczomon, ezt ő tetovirozta ide, de nem maradtam adósa.

— Az istenért lassabban, mit csinált ön véle?

— Miért lassabban? Azt csináltam, hogy egy alaposat szurtam a mellébe, úgy összerogyott, hogy passió volt nézni.

— Megölted ember? — Mint vércsevijogás, úgy tört át e sikoltás a légen, fájdalmasan rezegve, hogy a két férfi érében a vér szinte megfagyott. Mindketten megfordultak.

Margit szobájának ajtaja nyitva volt és az ajtó setét keretében Margit állott, fehér pongyolában, mit elől remegő kézzel tartott össze.

Hajának fél fonata fejről lecsuszva, vállán megtörve, mellén folyt végig. Szemei lázasan égtek, ajka félig nyitva volt s úgy várta reszketve a választ.

(Folytatása következik.)

válságban, minden irányban ellenállhatatlanul imponált. Ez a nyitja a magyar kormány föltétlen praeponderanciájának s ez adta vissza eredeti valóságának a szabadelvű pártot is.

Ez a modern parlamentárizmus történetében példátlan időtartammal kormányzó párt egyszerűen „l'art pour art” gouvérnementális párt gyanánt aligha tarthatta volna már magát sokáig fönn. Ez a parlamentáris fogalom merőben idegen a magyar nemzeti szellemről.

Ennek a ténynek fölismérése természetesen maga után vonta, vagy a magyar liberalizmus abc-jét képező egyház politikai szabadelvű reformok diadalra vitelet, vagy az abdikációt. A szabadelvű párt érezvén magában erőt, az első ágát választotta a dilemmának, a miért a liberalizmus ellenségei a maguk szűkeszü politikai morálja szempontjából, a hatalomhoz való görcsös ragaszkodás anathémájával sujtották. Ez az átok, bár csak közvetve római eredetű, hál istennek, nem ártott sem a reformoknak, sem a szabadelvű pártnak.

A szabadelvűpárt, szám szerint megfogyatkozva, de lélekben együl, az élethalál csiklandós pillanatában tudott elszánt, bölcs és nagy lenni s ez az egy mozzanat több hivat szerzett számára a nemzetben, mint a mennyit egy sereg mustra főispán diplomáciai ügyeskedése szét tud ugratni.

De ép ennek a nagyszerű tanulságnak nyomán gondolja meg és bizonyára meg is gondolja a számra gyöngébb, lélekre erősebb szabadelvűpárt, hogy eleven parlamenti pártnak nem szabad hermetikusan elzárkózni a nemzet nagy testétől, melyből, a maga biztató, megelevenítő vérének kapja. A vér, ha nem ujhodik meg a természet rendje szerint, okvetlenül megposhad.

Ha a szabadelvűpárt nem csak élni akar, hanem nagy nemzeti czélok kivására gyarapítani is szándékozik erejét, kell, hogy ne maradjon irott malaszt országos szervezkedése, a mi fölöslegessé tesz minden aktaszerű hivatalos politikát s egyben többet használ a választások tisztaságának minden kuriai biráskodásnál.

A szabadelvűpártból *kilépettek* csoportja nem képez komoly számbavételre igénylő, külön parlamenti frakciót. Bomlasztó erejük kiváltukkor megszűnt a szabadelvűpártnak ártani, ma legfőlebb önmaguk ellen fordul. Sorsuk meg van pecsételve, egy részük bűnbánóan visszatér a Lloydbeli klubba, más részük elcselleng a különböző ellenzéki pártok között.

A *közjogi ellenzék* parlamenti helyzete vált a legválságosabbá a legutóbbi nagy küzdelmek során. Egyrészt a liberalizmus-klerikalizmus kérdésének elodázhatlan fölvetése, másrészt *Kossuth* Lajos halála sietette a szélsőbal mai töredezett állapotának kialakulását.

A gyakorlati liberalizmus igen sok kendőzött nagy hazafi orczájáról lekapta a vérvörös festéket. Az intranzigens közjogi ellenzék legtisztább inkarnációjának halála pedig fölszabadította az aktív politika után sóvárgó, addig bölcsen meghuzódott, különféle személyes becsvágyak legióját.

Mi lesz ennek a most szür alatt pezsgő, buzgó vegybomlási folyamatnak az eredménye, ki tudná azt megjövendölni? Ahhoz azonban nem szükséges valami különös profétáló tehetség, hogy a mai szélsőbal, ha valamicsodatevő drótos össze drótozza is széthulló cserepeit, jelen elemeivel többé nem lesz a politikai párt-

egység, parlamenti akcióképeség csorbátlan, jeles edénye.

A *nemzeti párt* oly hosszú időn át s oly következetes, erőszakos sóvárgással epedte a szabadelvűpárt abdikációját, hogy ezen legrégebb és legújabb csalatkozása fölött érzett mély és jogos elkeseredésében végre önmaga mondott le nemcsak a politikai élet világi hívságairól, hanem egyben a tulajdon elvi tartalmának összegéről is.

Soha szomorubbán, gyámoltalanabb módon még el nem züllött parlamenti párt, mint ezt ez a szegény nemzeti párt cselekvé. Az ellenség hadsoraiba dobta lobogóját, aztán bölcsen megszaladt s nyugalmas messzeségből nézte keserves siránkozással, hogy minden zászló zászló, rátermett kezekben.

A teljes renegátságához nem is hiányzott egyéb, mint hogy még meg is tagadják a porba ejtett lobogót. A közizgatási reformmal szemben a vezér által hangoztatott ellenséges állásfoglalás azt mutatja, hogy immár ez sem hiányzik. A mérték betelt s akkor ismét csak a természet rendje szerint ki szokott a pohár csordulni.

A parlamenti pártkötelékek meglazulása egész seregét keltette életre a kalandos pártalakulási hóbortoknak. Mozgékony fantáziájú, nyughatatlan kedélyek álmodoznak konzervatív, agrárius, feudálklerikalis, keresztény-szocialista, közép-párt, néppárt, s a jó Isten tudja szerit-számát, még miféle pártok kifejeződéséről.

Ez idő szerint mindez chimaera. Nem mintha talán vezére nem találkoznék akár a legképtelenebb alakulatnak is; mert hiszen Magyarország a félretaposott lángelmék s a kielégítetlen ambíciók klasszikus földje, hanem egyszerűen és kizárólag azért, mert mindezen változatosan csengő-bongó politikai jelszavak egyáltalában nem keltenek visszhangot a magyar nemzet politikailag érett, csudálatosan józan és reális közvéleményében.

Es ez a nemzeti *közvélemény*, melyet nem szokás gyakorlati politikai tényező-kép számításba venni, ez a legerősebb vára a magyar nemzeti politika diadalának.

Ez győzött a szabadelvű egyházpolitika harcában. Ez, és a ki erre támaszkodik, az igazán szabadelvű és minden ízében magyar kormány és párt viszi diadalra a nemzeti génius lobogóját a nemzetiségi kérdésben s a közigazgatás reformja körül kifejlő csaták rendén.

A szabadelvű nemzeti közvélemény rengeteg nyomása alatt semmivé zsugorodott össze, üres párává oszlott a nagy fegyverzajos reakció. Ki merészel ellene szegülni, ha új fent követeli a modern államiság lényeges biztosítékainak törvénybe alkotását?

Allamszervező István király kettős politikai hagyománya a szabadelvű magyar közszellem által a kor kívánalmai szerint átfarmált alakjában, levetközvé mindazt, ami benne avult, ártalmas, erőteljes tényezője marad a magyar állam virágzásának a második évezredben is.

LIPCSEY ADÁM dr.

BELFÖLD.

Püspöki konferencia.

Mint a „Neue Freie Presse“-nek Budapestről jelentik, a már jelzett püspöki konferenciát, melynek tárgyát a polgári házasságnak

megszárvazása által teremtetett helyzet megbeszélése képezne, mégis meg fogják tartani. Vaszary hercegprímás és a római kuria közt levélváltás történt, amely a hercegprímás a pápa véleménye felől tájékoztatta. A hercegprímás, hír szerint, a pápa levelét vagy bemutatja az egybehívandó konferenciának, vagy pedig tudatja tartalmát körlevélben a püspöki karral.

Béke-e, vagy harc?

Arad, augusztus 18.

(—) A kötelező polgári házasság intézménye most már befejezett ténynek tekinthető, minthogy törvényre valószínű csupán bizonyos alakosság kivántatik. Evvel szemben természetesen egészen megváltozott az ultramontanok helyzete ahhoz képest, ami volt akkor, amikor még eldöntetlen kérdés volt, hogy a törvényhozásnak mindkét háza elfogadja-e a liberális Wekerle kormány javaslatát. Addig mindig volt az ultramontanoknak reményük sőt chance-uk, hogy győzelmet aratnak, de most már avval a változhatatlan ténynel állanak szemben, hogy kisebbségben maradtak és a kisebbségnek mindig alá kell vetnie magát a többség akaratának.

Mindazáltal azt tapasztaljuk, hogy a kisebbségnek egy része éppen nem nyugodott bele a változhatatlan helyzetbe, hanem elkecseregett módon folytatja a küzdelmet, bár nem is nagy sikerrel. Ennek jele az a felekezeti pártborzás, mely az ország különböző vidékein a vallás és a béke jelszavaival a felekezeti surlódásoknak és a vallási villongásoknak legmérgesebb elveiszámára igyekszik propagandát csinálni.

Ennek az agitációnak a hívei oly elkecseregett és fanatikus módon folytatják a küzdelmet, hogy fegyvereiket addig, míg a kötelező polgári házasság a királyi szentesítéssel ellátva nincs, aligha fogják véglegesen letenni. Mindazonáltal e harcnak prognosisa tekintetében a szentesítés időpontjánál közelebb levő eseményből jelentékeny javulást vagy rosszabbodást várhatunk. Ez az esemény az az ünnepi beszéd, melyet Szent István napján a hercegprímás maga vagy az ő megbízásából más valaki fog mondani.

Ettől a beszédétől függ, hogy béke vagy háború lesz-e az országban? Ha a hercegprímás békét hirdet, a háborúra készülő klerikális feudál párt kénytelen beadni a derekát, mert a hercegprímás nélkül vagy ellenére kulturharcot csinálni nem lehet. Ha azonban a biboros főpap harcot prédikál, akkor bizony újra kezdődik s talán még mérgesebben tör ki az eddigi áldatlan háború.

Jól tudjuk, hogy a hercegprímás állásánál fogva a formális jogfenntartást kénytelen lesz ismét kijelenteni, de az is kétségtelen elödtünk, hogy ha belátja, hogy az ország érdekében új harcot kezdeni a nemzet akaratára ellen nem lehet s nem is szabad, akkor a belenyugvás, az alkalmazkodás és béke szavait kell tőle hallanunk. Ez az, amit valószínűnek tartunk, sőt várunk is a magyar hercegprímástól aki a béke jelgéljével foglalta el érseki székét.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 760.7 milliméter, délután 2 órakor 760.7 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 14.9, délután 2 órakor C° + 23.3. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 4, délután 2 órakor N. 4. Felhőzet: reggel borult, délután félborult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 5 milliméter zivatarral.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 19. —

Zivatatok. — Eső. — Hőszűködés. — Széles.

Még egyszer a tápintézetéről.

Arad, augusztus 18.

Voltam Szegeden egy ott fennálló tápintézetet megtekinteni. Gyertyámos torontálmegyei község alapította mintegy harmincz tanuló számára. Ugy hiszem, azt az épületet vetették meg, hol egykor gróf Ráday honolt, mikor itéletet mondott az alföldi betyárok fölött. A teleknek nagy kertje van, mely a szomszéd utczára is kinyulik.

E szomszéd utczában fogják nem sokára felépíteni a torontálmegyei lányokat befogadó tápintézetet. Mert az eredetileg egyetlen község számára tervezett intézet most egész Torontálmegye Szegeden iskolázó tanulóinak szolgál nevelő intézetül. Jelenleg egy 12,000 frtos udvari emeletes rész épül, hogy helye legyen a jövő évre jelentkező százhat tanulóknak.

Eddig havonként 10 frtot fizettek; ez évben a drágaság következtében 12 frtra emelték a díjat. Így is olcsó nevelő intézet az. Utána jártam megtudni, hogy a szokott kosztadók szenvednek-e kárt az intézet miatt. Semmi nyoma.

A vidéki ifjuság ma sokkal több, mint valaha. A gymnasium, reálskola, kereskedelmi iskola is birja befogadni a nagy létszámot. A polgári iskola meg annyira túltöltött, hogy az állam egy második polgári iskolát nyit szeptembertől kezdve. Rengeteg a tanulók száma.

A torontálik szegedi tápintézetét szemlélve, fülemben csengeni kezdett Dr. Matavovszky Nándor királyi tanácsos, Arad megye kórháza igazgató főorvosának két igen érdekes megjegyzése. Az Aradon létesülő tápintézet iránt melegen érdeklődve, először is azt a nézetet nyilvánította, hogy ez intézetnek legjobb helye lenne a középiskolák és hasonló rangú tápintézetek közelében.

A szegedi tápintézet csakugyan ily helyen van. A rént elősorolt iskolák, meg a felsőbb leányiskola is alig pár ezer lépésre fekszenek. Ez roppant előny a tanulók ellenőrzése, tehát nevelése szempontjából is. Vajha Aradon is kínálkoznék ilyen kedvező fekvő ház megvétele, vagy telek új épület emelésére! Lehetetlenségnek nem mondható, tehát szabad remélni is.

Egy másik észrevétele a nagyérdemű igazgató főorvos urnak is felmerült lelkemben. Tudniillik az, hogy a tápintézet belső szervezeteinek olyanok kellene lennie, miszerint a fejlődő tanulók hajlamai és képességei megfigyelés alatt állván, az intézet az ifjak pálya választásánál tanácsadással s mintegy gondolat irányító befolyással lehessen.

Ez nevezetes momentum. És tulajdonképpen ez képezi egyik főfeladatát az olyan konviktusnak, melyben különböző iskolába járó ifjak részesülnek ellátásban. Megfigyelni, kinek mihez van hajlama, kinek mire van talentuma.

A tisztán középiskolákhoz csatolt tápintézeteknek ilyen eljárásra szükségük alig van, minthogy azok csupán általános műveltséget nyújtanak. A szakiskolák konviktusánál meg eo ipse meg van adva az irány. De nem ugy az olyan tápintézetnél, melybe jó részt az életpálya választásra még nem is gondoló gyermek növendékek adatnak.

E tekintetben az aradi tápintézet szerencsésebb lesz, mint a szegedi. Utóbbinál ugyan is az intézet belső felügyelete egyetlen egy személyre a gondokra, van bízva, ki egyszerűsített nevelő is. A szegedi intézet főaktoriái messze a várostól, Gyertyámoson laktak. Míg ellenben Aradon egy vegyes felügyelő bizottság s közöttük tanárok meg tanítók is. Ezeknek buzgó közreműködése, szakszerű megfigyelése, tanácskozása kimondhatlan nagy horderővel bir a tápintézet nevelőjeire nézve és a szülők olyan nyugodtan szemlélhetik és kísérhetik gyermekeik nevelését, fejlődését, mint ha csak otthon saját szemök alatt nőnének fel.

Sőt még ennél is nyugodtabbak lehetnek, mivel ilyen jóakarók rendszerint jobban tudják megfigyelni az ifjak hajlamait és képességét, mint az elfogult szülői szeretet.

Dr. Matavovszky királyi tanácsosnak mély belátásra valló észrevételeivel lelkemben sokkal élesebb szemmel vizsgálhattam meg a Szegeden létező gyönyörűen prosperáló torontálmegyei tápintézetet. Így jutottam azon nagyobb mérvű meggyőződésre, mint a mely

már eddig is gyökerezett bennem, hogy az aradi tápintézet egyszerűt csakugyan közszükségletet fog kielégíteni, más részt, hogy annak szervezete annyira czél szerű és áldásos, mely más tápintézetek létesítésénél mintául fog szolgálhatni.

Teljesen meg lehetnek nyugodva mindazon nemes lelkek, akik adakozásaikkal hozzájárulnak a tápintézetnek minél hamarabb való életbe léptetéséhez, hogy üdvösebb és messzebb kiható ügyet alig támogathatnak. Mert a tápintézet ügye a szó legszorosabb értelmébe társadalmi és nemzet-fentartó ügy.

MÁDAI MÁTYÁS.

Medertisztítási munkálatok.

— Az arad-csanádi öntözőcsatornát tisztítják. —

Arad, augusztus 18.

Az arad-csanádi öntözőcsatorna fontos ipari és kereskedelmi czélok szolgálatában áll. Gondját is viseli a társulat, s nemcsak fenntartására, de tisztítására is rengeteg összeget áldoz évente.

A csatorna tudvalevőleg a felső zsilipnél a Marosba torkollik s illetve innen táplálkozik. Mi sem természetesebb, hogy ez által a meder tömördek iszapot vesz be, mely idővel lerakodván, meglasztja a hajtóképes viz folyását, szűkké teszi a csatorna medrét.

Ezt az iszapot a társaság évente — habár nagy áldozatok arán is — kikotortatja a mederből, mely így eredeti nagyságát veszi fel újra.

A Marosvári oldaláról tekintve, a katonasodával szemben magas iszapdombok ötlenek a figyelmes szemlélő tekintete elé. Ez már az öntöző csatornából kikotort iszap, melyet itt helyeznek el.

A folyam jobb partján, az említettük helyen kezdődik ama kilométerekre kiterjedő keskenyvágyú vaspálya, melyet a munkálatok megkönnyítése, meggyorsítása végett létesítettek a csatorna mentén. A pálya lefut a csatornaig, annak jobb partján felhúzódik egész a felső zsilipig s a mikalakai vámház melletti csatorna-zsilipig; a baloldalon inkább váltósinek s kisebb kiterjedésű vágyúkat láthatni, melyeken a tartalékkocsik állanak.

A csatorna medrében — hol a viz az apadás folytán s az iszaplerakodás következtében alig ér térden felül — mintegy félszáz munkás dolgozik szorgalmasan. Lapátokkal kikotortják a csatorna iszapját, azt a paron elhelyezett deszka állványra szórják. Az állvány előtt ismét más munkások állanak, kik a kidobott iszapot az e czélra készített kis vagonokba rakják, mely aztán azt a Maros említett partjához szállítja. A kis kocsikat egy-egy ló húzza.

Hogy fogalmunk legyen a meder tisztítási munkálatok milyenségéről, megemlítjük, hogy a medertisztítók állandóan hatvan vagon használnak, melyek szünet nélkül közlekednek a pályatesten. A munka különben igen gyorsan halad, s már a mikalakai határ zsilipjénél tartanak a szorgalmas munkások.

A vasutka sineit mindenkor tel lehet szedni, s a további munkálatra helyszínén rakni le.

A medertisztítási munkálatok számos nap-számoknak adnak foglalkozást, s kenyeret, mert az öntöző-csatorna társaság jól fizeti meg emberének fáradságos munkáját.

HIREK.

Augusztus 19. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Joachim. — Protestáns naptár: Joachim. — Görög-keleti naptár (augusztus 7.): Pulkér. — A nap kél 4 óra 48 perczkor, nyugszik 6 óra 48 perczkor.

Augusztus 20. Hétfő. Róm. kath. naptár: István király. — Protestáns naptár: István király. — Görög-keleti naptár (augusztus 8.): István király. — A nap kél 4 óra 50 perczkor, nyugszik 6 óra 44 perczkor.

Augusztus 21. Kedd. Róm. kath. naptár: Bernát. — Protestáns naptár: Bernát. — Görög-keleti naptár (augusztus 9.): Mátyás apostol. — A nap kél 4 óra 51 perczkor, nyugszik 6 óra 42 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemutató díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgáriskola, földszint.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyvárad reggel	5.18	Vv. Csabáról reggel	9.10
Nagyvárad d. e.	11.30	Nagyvárad este	8.42
Gyórvonat reggel	8.20	Személyvonat reggel	6.10
Személyvonat d. e.	11.30	Személyvonat d. u.	3.55
Személyvonat este	9.45	Gyórvonat este	6.55
Erdély felé:		[Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	7.—
Soborsin d. u.	2.30	Személyvonat d. e.	11.—
Személyvonat d. u.	4.30	Személyvonat este	8.55
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Vegyesvonat reggel	6.25	Személyvonat d. e.	9.44
Vegyesvonat d. e.	11.35	Vegyesvonat d. u.	3.44
Személyvonat d. u.	5.58	Vegyesvonat este	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.50
Személyvonat d. e.	9.—	Személyvonat este	6.45
Vegyesvonat d. u.	4.20	Személyvonat este	10.—
Gurahoncz felé:		Gurahoncz felől:	
Személyvonat reggel	6.40	Személyvonat reggel	8.—
Személyvonat d. u.	5.28	Személyvonat este	6.50
Vegyesvonat d. u.	12.30	Vegyesvonat d. e.	11.43

A királyi születésnapja.

Magyarország apostoli királya tegnap ülte meg születésének hatvanegyedik évfordulóját.

Országainak népe szeretettel emlékezett meg e napon róla, a legjobb uralkodóról, ki valaha csak milliók sorsát intézte szelid hatalommal, bölcs belátással.

Hálatal szívvvel áldjuk a Mindenhatót, a ki megadta érne a jó királynak ezt a tisztos kort a melynek magaslatáról annyi öröme, dicsőségre, de oly sok bánatra is tekinthet vissza az ősz koronás fő.

Tán soha jobb embert nem ért annyi csapás, mint I. Ferencz Józsefet. Mintha a sors tekintetbe vette volna azt, hogy nem közönséges halandó, s nem közönséges hatalomnak dicsőséges birtokosa; a fájdalmat, a keserűséget is nem közönséges mértékben osztotta ki.

S a sok, kisebb-nagyobb állomása között annak a Kálváriának, melyet hatvanégy év alatt elért és elhagyott, legnagyobb s a legkeserűbb mindenestre Mayerling, a hol a legszebb remény semmisült meg, s az emberben, királyban egyaránt a vérző szívű, vigasztalhatlan apát sujtotta a kérlelhetetlen sors.

És ő Felsője büszkén fölegyenesedett ez után a borzasztó csapás után is, mint a ki tudatában van óriási felelőségének: ébren öröködni milliók sorsa fölött. S míg ő maga sajgó sebeit a feledés irjával hiába igyekszik gyógyítani, addig szeretettel, atyai jósággal gondoskodik népei boldogulásáról.

De a nehéz napok az ő jóságos alakját is közelebb hozták népei szívéhez, s az ő születésének ünnepén törhetlen ragaszkodással, rajongó szeretettel hálatal szívvvel álltak körül a trón számolyát, s küldöttük fohászunkat a Mindenhatóhoz, e szavakban:

— Isten áldd meg a magyar királyt!

Arad város polgársága is kegyelettel ünnepelt tegnap. Az épületek ormairól nemzeti színű zászlók lengtek, a templomokban a harangok ünnepélyes zugása hirdette a nap jelentőségét. Délelőtt 10 órakor a minoritaatyáktemplomban hálaadó istentisztelet volt, melyen Jánosy Demjén dr. rendfőnök czelebrált fényes segédlettel. — A misén jelen volt Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán, Dálnoki Nagy Lajos megyei főjegyző, Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester, Sarlot Domokos főkapitány, Institóris Kálmán főjegyző, nagybárá diszmagyarban, azonkívül Boros Vida főrealiskolai és Himpfner Béla főgymnáziumi igazgató, a

különböző egyletek, társulatok fejei, elnökei, a törvényhatóság számos tagja, azonkívül óriási közönség.

A református templomban Csécsi Imre, az evangélikus templomban Frint Lajos, az izraelita imaházban Rosenberg Sándor dr. mutatott be hálaadó istentiszteletet, s mondott ünnepi szónoklatot.

A király születése napját házi ezredünk — szokás szerint — fényesen ünnepelte meg a városban állomásozó császári és királyi huszársággal, és a magyar királyi gyalogsolvas honvédséggel együtt a várban. A vár díszterén állt fel az ezred öt százada a honvédség egy századával, míg a huszárság az utakon foglalt állást. Kilencz órakor vette kezdetét a mise, melyet Niedermayer vári lelkész mondott. A zenés misén Spiegelfeld báró altábornaggyal a teljes tisztí kar vett részt. A hadoszlopban álló katonaság a mise folyama alatt háromszor adott sortűzet, melyre a vezényletet a századok kapitányainak Schönfeld őrnagy adta. — Mise után Niedermayer a szentséggel kezében a templom ajtóból megáldotta az ezredet. A vári ünnepség defilírozással ért véget.

— Lapunk legközelebbi száma a közbeső két ünnepnap következtében szerdán, folyó hó 22-én reggel jelenik meg.

— Az „Aradi Nyomdatársaság“ üzleti körlevelét veszik melléklételül lapunk mai számához olvasóink; a melyre e helyen is felhívjuk a figyelmet.

— A hivatalos lapból. Ő felsége a vallás-és közoktatásügyi magyar miniszter előterjesztésére Goldzieher Ignácz dr. budapesti tudományegyetemi magántanárnak a nyilvános rendes egyetemi tanári czimet és jellegzet adományozta. Ő felsége, a közös külügyminiszter előterjesztésére, Lanfrancconi Enea Pozsonyban élő olasz állampolgárnak a Ferencz József rend középkeresztjét adományozta.

— Szent István király, első koronás királyunk emlékeztetét üljük holnap. A szent királyt, ki az alkotmányosság alapját megvetette, a mely alapon a mai Magyarország dicsővé, naggyá lön. A nemzeti ünnepen délelőtt 10 órakor a minoriták aradi templomában fényes zenés istentisztelet lesz, melyen Jánosy Dömjén dr. rendfőnök fog czelebrálni nagy segédlettel. A misére a honvédség is kivonul teljes díszben, hogy az ünnep fényét emelje. Megjelen a város és megye hatósága, továbbá a hivatalok, egyletek társulatok stb.

— Kinevezések a honvédségnél. A hetyke kis kadétek, kik olyan kényelmesen és büszkén sétálnak mindenütt, mintha dolmányuk egyik zsebéből ki tudnák fizetni az egész czibilséget, ismét megsaporodtak. Legalább a hivatalos lap tegnapi száma igen sok új tiszthelyettes kinevezéséhez. Ő felsége a Ludovika-akadémia ezidén végzett növendékei közül a lugosi 8-ik honvédségalegredhez Stif Oszkárt, Telbisz Benőt és Cser Sándort nevezte ki hadapród tiszthelyettesé.

— Szent István napja és a munkaszünet. A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény szerint a kereskedők szent István napján délután kötelesek üzleteiket zárva tartani. Ezen kötelezettség alól csak azon városok vétettek ki, a hol az országos vásár ezen napra esik. Figyelmeztetjük tehát kereskedőinket és iparosainkat, hogy a holnapi nagy nemzeti ünnepen ne tévesszék szem elől a munkaszünetről szóló törvény rendelkezéseit.

— A rendőri bejelentő hivatal. Annak idejében élénk beszéd tárgyát képezte az Aradon létesítendő rendőri bejelentő hivatal szervezésének kérdése. Most mint értesülünk a miniszter annak szervezését megengedte, s utasította a várost, hogy a hivatalt már az 1895. év elején életbe léptesse. A szükséges tisztviselők fizetéseit a város a következő év költségvetésébe már fel fogja venni.

— A csabai iskolák magyarsága. Izgatott jelenetek, erős vita volt Csaba város közgyűlésén, mint levelezőnk jelenti. A vitára a községi iskolaszékek indítványa adott okot, hogy miután az ág. evangélikus egyház nagyon lanyhán teljesíti a magyarosodás terén feladatait, állítson fel a város egy tisztán magyar tanítási nyelvű népiskolát. Szeberényi Zs. Lajos ág. evangélikus lelkész hevesen kikelt a községi iskolaszék reformjai ellen. Ha a községi iskolaszék is fölállít iskolát, az — ugymond — átkos versengésre ad okot, melyre nincs semmi szükség, e mellett a legnépszerűbb argumentummal is küzdött, hogy ez pénzbe kerül. Kijelentette, hogy ők is (a felekezet) teljesíteni fogják a magyar nyelvi oktatás körül teendőiket. (Felkiáltások: Ez ígéretében nem hiszünk!) A névszerinti szavazás után a szavazatok egyenlők voltak. Maczák L. György bírónak kellett elnöki szóval döntenit, Szeberényi oda szólt neki: „Jól meggondolja biró ur a szavazatát! Erre óriási tiltakozás tört ki s Korosy főjegyző kikérte, hogy az elnökre pressziót gyakoroljanak. — Az elnök a lelkész pártjával szavazott és így az új községi elemi iskolából semmi j sem lesz, a városbeli elemi iskolák megmaradnak az egyház vezetése alatt, ellenben a város polgári iskolát állít fel.

— A koplaló oláh martir. Kár volt Succinak a nagy műkoplalónak Magyarországra betenni a lábát: csak félreértésre ad vele okot. Az arad megyei oláh községekben ugyanis — mint lapunk egy barátja beszéli — a nép közt az a hiedelem van elterjedve, hogy az állam hazai martirunkat Suci Aurélt koplaltatta, amiért az a nációnak a jól ismert memorandumban védelmére kelt. Bizonyítékul a lapokat mutogatják, melyekben napnál fényesebben ki van írva, hogy Suci harmincz napig koplalt. Sőt a barbar magyarok az éhezében gyönyörködni óhajtván, belépti díjat is fizettek a kincstárnak. Nagyon természetes, hogy ebben is a pópák keze működik.

— Metianu János aradi gör. kel. román püspök f. hó 26-án szenteli fel a temesvár-majroki gör. kel. román templomot, melynek építkezési munkálatait tegnap fejezték be. Metianu püspök megérkezése után a temesvári gör. kel. szerb püspöki aulába száll. A püspök Puticiu Traján dr. esperes-plébánost Aradra hívta, hogy vele az ünnepély részleteit megbeszélje. A templom beszentelési szertartása alkalmával a majroki román dalegylet nagy énekes misével fog közreműködni. Délutáni 1 órakor Metianu püspök tiszteletére dísz-bankettet rendeznek. Délután 4 órakor a népünnepély kezdődik.

— A mária-radnai bucsu. Mária-Radnán, megyénk e híres bucsujáró helyén az idén a hívek ezrekre menő sokasága gyűlt össze Nagyboldogasszony napján. A bucsujárók zöme ez évben is Arad-, Temesvár-, Torontál- és Krassó-Szörény megyéből került ki. De sokan jöttek Erdélyből is, sőt voltak akik az ország legtávolabbi vidékeiről mentek el a híres bucsujáró helyre. Radnallippán oly forgalom volt most, mint egy fővárosban. A tegnapi vonattal ismét nagy közönséget szállítottak Radnára, mely a mostani kettős ünnep alatt is igen élénknek ígérkezik.

— Vasutbejárás. A körösvölgyi vasutat továbbítani akarják egész Nagy-Halmágyig. Erre nézve közigazgatási vasutbejárás, melyen Arad megyét Dálnoki Nagy Lajos fogja képviselni, folyó hó 22-én lesz.

— Nyomdászok kirándulása. Az aradi nyomdatársaság összes műszaki személyzete ma reggel indul Menyházára Varga József üzletvezető vezetése alatt. A szorgalmas emberek egész éven át dolgoznak a sajtó szolgálatában, ma kiveszik részüket az ünnepekből. A két napot a fürdőben fogják tölteni és csak hétfőn este térnek haza, remélhetőleg a legkellemesebb emlékekkel.

— **Jegyzőválasztás.** Kerek községben — írja levelezőnk — a jegyzői állás Láz a Flórián halálával üresedésbe jöven, a megüresedett állást f. hó 16-án töltötték be választás útján. Pályáztak kilenczen, kik közül K a b d e b ó Kálmán járási főszolgabíró hatot kandidált. Argyelán Gábor galsai körjegyző 17, Bleicziffer József új-szentannai segédjegyző 3 szavazatot nyervén, az előbbi szótöbbséggel kerek jegyzővé választott.

— **Zarándoklás a szent jobhoz.** Mint minden évben, úgy az ideá is igen sokan utaztak fel Aradról Budapestre, hogy ott a Szent István-napi körmenetben részt vegyenek. Az államvasutak vonalain különösen az este utaztak fel sokan, úgy, hogy a hosszú kocsisor alig volt képes befogadni a Budapestre rándulókat.

— **Indulás előtt.** Arad háziezrede, a csász. és kir. 33-ik gyalogezred, f. hó 21-én, kedden kezdi meg idei tulajdonképeni nagygyakorlatát, mely ezuttal csak a hadosztálygyakorlatig terjed. Az ezred már indulásra készen áll. Kedden ezredünk felmenetel a biharmegyei E l e s d községig, hol a dandárgyakorlatok folynak le S p i e g e l f e l d József báró vezérőrnagy és dandárparancsnok személyes vezetése mellett. Augusztus 28-án veszi kezdetét a hadosztálygyakorlat, a melynek színhelye E l e s d és N a g y - B á r ó d környéke lesz. — Meg vagyunk győződve arról, hogy derék ezredünk s a nagy számban behívott tartalékos legénység a legjobb kondícióban teszi meg a manővert s friss erőben, szíves örömet jön vissza annak végeztével állomáshelyére.

— **Uj hadnagy.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király nemes Mikon Alfrédot, a teréziani katonai akadémia végzett növendékét az a r a d i 33. gyalogezredhez hadnaggyá nevezte ki.

— **Szégyn elöl a halálba.** A tragédia rövid és nem ismeretlen. A leány csinos volt, a leány hiszékeny volt, a leány elbukott, mint annyi más. A szégyn megölte. Így volt M a r k ó Agnessal is. Elcsábította egy legény, akiben jobban bízott az üdvösségénél, aztán szégynével magára hagyta. Az alig tizenhat éves leány ezt nem tudta elviselni, s tegnap délelőtt Szabadság-tér 9. számú lakásán m a r ó l u g o t i v o t t. A nagy mértékben bevett méreg oly súlyos égési sebeket okozott belsőjében, hogy v a l ó s z i n ű l e g b e l e h a l. A rendőrség részéről B a r t ó k Kálmán rendőrhadnagy, s T i s c h Mór dr. jelentek meg a helyszínén.

— **A ragyás cigányasszony** A L i n g u r á r Kati ura cigány létére is helyre legény. Meg is irigyelte tőle L i n g u r á r Maruza az embert, s ilyen nyilatkozott arról:

— Szép legény, szép, de az a ragyás Kati nem érdemli meg.

Ez a Kati fülbe ment, s mikor vetélytársát tegnap a piacpon meglátta, jól elverte, nemkülömben B u r j á n Istvánnét, ki segélycsapatnak jelentkezett. Most békülnek a városház női dutyijának priescsén.

— **Tüzérek lögyakorlata.** A 7-ik hadtest lovas tüzér ütege 14 tiszt, 225 ember, 260 ló és 16 ágyúval folyó hó 27-én indul Neudorf-ból Kísszentmiklósrá, hol lögyakorlatokat fog végezni.

— **Liliputi tolvajok.** Alig pitymallott a hajnal, a három ökölnyi nebuló ott settenkedett a G ö m ö r y - f é l e vendéglő udvarán. A vendégek által elhajított szivarcsutkákról álmadoztak, s eközben pillantották meg az udvari lakás egyik szobájában ketyegő herczig aranyórát. Az egyiknek a bensőjében felébredt a szarkatermeszet, bemászott az ablakon, s az órát kihozta a szobából. Aztán következett a többi. Becsapták a W e i s z Dávid magánnyaralójába, a kincsen pedig megosztották. De az öröm percei rövidnek valának: a rendőrség az egyik tolvajt T h u r y István személyében elfogta. Ez aztán rávallott két társára, kiket most hajszol a rendőrség az öreg csaláiban. Az elcsipett tolvajpa-

lánta kezdetben N a g y Lajos nevet vallott be a rendőrségnél, később aztán megmondta valódi nevét.

— **Forrongó községek.** Tököl, Batta és Érd községekben nagy az elkeseredés mostanában Freyberger Dávid battai téglagyáros ellen, a ki a közutakat önhatalmulag elzárta, minek következtében a lakosság csak nagy kerülővel juthat földjeihez. Ezért különben már komolyabb zavargás is volt, de akkor a higgadtabb elemeknek sikerült a lakosságot lecsillapítani azzal az ígérettel, hogy törvényes uton keresnek orvoslást. Be is adták panaszukat K á l m á n dana-adonyi főszolgabírónak ezélett vagy két hónap előtt, de ez még mostanig sem intézkedett. A felháborodott lakosság most még egy utolsó kísérletet tesz; küldöttség útján fölkeresi a belügyminisztert, hogy a türehtlen állapotokon segítsen.

— **Templom és játékbarlang.** Különös játékbarlangot csukott be a napokban a madridi rendőrség. Mikor a rendőrök behatoltak, azt látták, hogy a terem kápolnaszerűen van építve, a melynek közepén egy oltár állt. Körülötte térdepeltek a hívek, míg az oltáron egy pap prédikált. A rendőrök azonban nem hittek a látszatnak, jól megvizsgálták a termet és rájöttek, hogy egy rugó segítségével a termet roulett-teremmé, majd ismét kápolnává lehet átváltoztatni. A játékosok Madrid legjobb társaságaiból kerültek ki.

— **Pórujárt bujtogató.** M o l n á r Mihály keletiből parasztleány a napokban felbujtogatta néhány pajtását, hogy este lessenek a rácz legényekre és egy párt üssenek agyon közülök. A magyar és rácz fiatalok halálra ellenség s így a bujtogatóra szívesen hallgattak a legények. Vasvillákkal és dorongokkal felfegyverkeztek s este a Rácz-soron elrejtöztek. Feltűnt azonban nekik, hogy vezetőjük nem gondoskodott fegyverekről s számon kérték tőle ennek az okát. A bujtogató haragra lobbant s a kérdészködőt arczul verte. Ez okozta a vesztét, mert erre a legények mind ellene támadtak s addig ütötték-verték, amíg meg nem halt. A gyilkosokat a zombori törvényszék börtönébe kísérték.

— **Havazás a kánikulában.** Rendkívül szélszélyes időjárás uralkodik ebben az évben Közép-Európában. Az északi tengeri fűrdők egynémelyikéből a hőség miatt menekülnek az utasok, míg az olasz Rivierán határozottan alacsonyabb a hőmérsék, mint rendszeren. Hazánkban szintén egymást érik a végletek a hőmérsékváltozásokban. Szinte hihetetlenül hangzik, hogy míg minálunk az utóbbi napok kivételével 30 fokot mutatott a hőmérő árnyékban, addig lenn Erdélyben a Buosecs-havason a héten friss hó esett. Brassóban és vidékén két nap óta téli hideg uralkodik. Zakopanje galicziai fűrdőhelyen és a magas Tátrában szintén havazik.

— **A kis spanyol királyról.** Mulatságos kis történet esett meg a napokban a kis spanyol királyról. Anyjával, Mária Krisztina régenskirálynővel és nagy udvari kísérettel kirándulást tett a guadalapei halmokra, a melyekről gyönyörű kilátás nyílik mindenfelé. A kis királynak különösen egy magányos kastélyon akadt meg a szeme. Megkérdezte, hogy lakik e abban valaki. Megmondták, hogy az a „Casa del Ingles“, egy angol lakik benne, a ki már 18 év óta le nem jött kastélyából és siket szolgáján kívül senkit sem enged magához.

— **Mama, fordult a kis király anyjához, tudod mit? Én felmegyek hozzá.**

— **Nem fogják bebocsátani felség, szólt Monlla tábornok.**

A kis király végig nézte tekintetével a tábornokot

— **Jegyezze meg exzellenziád, hogy az ország királyát mindenüvé beengedik.**

Megírták a levelet, hogy XIII. Alfonz király meg fogja látogatni másnap az angolt. Elküldték a kastélyba egy futárral, a ki a következő válaszszal tért vissza: „Felség! Látogatásának semmi sem áll útjában, én még ma kiköltözöm a házamból mindenkorra.“

Don Alfonzó megszeppent egy kissé erre a levélre és anyja tanácsára sietett visszazüzenni az angolnak: „hogy maradjon csak nyugodtan, inkább nem megy hozzá látogatába.“

— **Öngyilkos öreg asszony.** N a g y Katalin makói 62 éves öreg asszony — mint ottani levelezőnk írja — megmérgezte magát. A sok családi egyenetlenség, meg a nyomoruság annyira megutáltatták az életet az öreg asszonnal, hogy minden áron szabadulni óhajtott tőle. Megivott egy deczi pálinkát, — a mit azelőtt soha nem is kóstolt meg — azután jól lakott lágy kenyérrrel s e r r e i v o t t m e g h é t p a k l i g y u f a o l d a t o t. Másfél órai kínos szenvedés után m e g i s h a l t. Pénteken temették el nagy részvét mellett.

— **Cavalleria rusticana.** M é s z á r o s Ferencz fiatal váci gazdát mély keserőséggel töltötte el az a gyanu, hogy a menyecske nem tartja meg az esküt, a mit az oltár előtt mondott. Borba fojtotta a bánatát, — s az elkeseredett gégen hamarosan lecsuszott az a pár száz forint, a mit becsületes munkával keresett idáig. A menyecske, mikor látta, hogy baj van, magához vette a még megmaradt ötven forintot és hogy nyomába ne akadjon az ura, elment a bucsusokkal Besnyőre. A férj azonban neszt vette a dolognak, utána ment a feleségének. Eppen a Hét-kápolna templomnál találkozott a hazatérő bucsus néppel. Nesz nélkül beállt a csoportba s miattat köröskörül buzgó énekkel dicsérték az urat, M é s z á r o s Ferencz kirántotta a oszmaszár mellől éles kését, és úgy vágta felesége a szép M o ó r Mária szívébe, hogy a szerencsétlen asszony előtt egyszeriben feketébe borult a világ és véresen bukott le az éneklő nép között az országút porába. Mészáros Ferenczet véresre verte a bucsusnép, — egy arra járt csendőrző azonban kiszabadította. Nem tagad semmit, — azt mondja, hogy nem lehetett másként. Moor Mária alig éri meg a hasadó hajnalat.

— **Az aradi tápintézet számára** L e n d v a y Sándor ur 10 frtot adományozott az aradi biztosító intézetek által hold. P o l l á k Károly ravatalára szánt koszorú megváltása címén, mely adományért nyilvános elismerést és hálás köszönetet mond az „Aradvidéki tanító egyesület“ nevében — M á d a i Mátyás, elnök.

— **A kávéház nem eladó.** A városban — nem tudni hogy — az a hír kelt szárnyra, hogy a S z é c h e n y i - k á v é h á z tulajdonosa az üzletet eladja. Ezzel szemben a tulajdonos most oda nyilatkozott, hogy az üzletet tovább is fenntartja, sőt a jövőben a közönség igényeinek fokozottabb mérvben igyekszik megfelelni.

— **A hajótörött Blaha Lujza.** Tudvalevő dolog, hogy a szép Balaton néha komolyan tengernek képzelet magát, s olyan háborgással rémiti meg a gyanutlan kirándulókat, hogy a leggyakorlottabb ocaán-utazók sem vennék tréfaszámba. Balaton-Füred, Siófok, Révfülöp nyári vendégei, akik néha felhőtlen égboltozat alatt indulnak el egy félórás osónakpartiera, sokszor félnapokon át is künn bolyonganak a hullámzó vizen s csak a jószívű gözhajó segítségével juthatnak partra valami elhagyott kikötőhelyen. — Tegnap délután is ilyen váratlan vihar támadt, amely B l a h a Lujza asszonyt fenyegette komoly veszedelemmel. A nagy művésznő, aki Balaton-Füreden nyaral, nagyobb kirándulásra indult férje, báró S p l é n y i Odön, S á r i k a leánya és S á n d o r fia, valamint S c h ö n i n g e n nyugalmazott ezredes és ennek felesége kíséretében. Blaha Lujzának ugyanis saját vitorláhajója van, amelylyel Splényi báró, a férje tavaly lepte meg a művésznőt. Ezzel az ajándékkal akarta vele megkedveltetni a Balatont, mert az utólérhetetlen Finum Ruzsi mindaddig félelmes respektussal viseltetett a magyar tenger iránt. Mikor a hajó künn járt a nyílt Balatonon, egyszerre borzasztó délnyugoti vihar tört ki. A vitorlást fölkapta a szél s Blaha Lujza és családja több óráig száguldoztak keresztül-kasul a Balatonon. Csak az esti órákban köthettek ki nagy erőfeszítéssel a siófoki molón, de a vihar a kis hajót annyira odanyomta a moló kőfalához, hogy csak a vizet gázolva juthattak ki valahogy a magas partra. A vitorlás ez alkalommal több sérülést szenvedett. Bala-

ton-Füredről, ahol a veszedelemnek híre terjedt, a V é s z m a d á r és az Eleonóra nevű yachtok már délután elindultak a Splényi-ék Olyan ninos nevű hajójának keresésére. A két yacht este tíz óra felé tért vissza, nagy öröme az aggódó fürdővendégeknek, akik csak a matrózoktól tudták meg, hogy a népszerű művésznő szerencsésen megmenekült a veszedelemtől.

— **Értesítés.** Van szerencsém a kereskedő ifjak köz-művelődési köre t. tagjaival tudatni, hogy a könyvtár — tekintettel a helyeszközlő osztály működésére — ezentul minden kedden este 8 órától 9 óráig áll rendelkezésükre. R e b e h Jenő, könyvtárnok.

HYMEN.

Urbán Péter, földbirtokos és tartalékos hadnagy tegnap délelőtt örök hűséget Sofronyán Purgly János földbirtokos, battonyai orsz. képviselő bájos és nagyműveltségű leányának, Ilonka kisasszonynak. A díszes esküvön nagy és előkelő nászközönség jelent meg. Násznap volt: V á s á r h e l y i László orsz. képviselő k r i e b e i s Miklósné urnóval. Koszorúsleányok: V á s á r h e l y i Juliska, V á s á r h e l y i Mariska, A l m a y Alice, J a n k y Margit, P u r g l y Magda és U r b á n Elza kisasszonyok, vőfélyek: P u r g l y László, V á s á r h e l y i János, ifj. P u r g l y János, V á s á r h e l y i Dezső, N á g e l Henrik és A l m a y Olivér. Az esketési szertartást a török-becsei róm. kath. plébános végezte. Az esküvőt gazdag lakoma követte, mely után a fiatal pár Aradra, innét pedig új otthonába, Török-Becsére utazott.

GYÁSZROVAT.

† Nikolits Illés galsai gör. kel. román nyugalmozott tanító, mint őszinte részvétellel értesülünk, rövid szenvedés után, élte 71-ik évében végelgyengülés következtében elhunyt. Halálát özvegye s gyermekei gyászolják. Béke poraira!

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) **Meghívó.** Az aradi kereskedelmi testület folyó évi augusztus hó 26-án, az az vasárnap délelőtt 11 órakor a kereskedelmi akadémiái épület dísztermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a t. testületi tag urak tisztelettel meghívotnak. A napirend tárgyai: 1. Jelentés a kereskedelmi akadémiával kapcsolatos internatus építéséről. 2. Az internatus szervezeti jóváhagyása. 3. Az internatus átadása iránt határozathozatal. — Aradon, 1894. augusztus hó 18. Szontagh Gyula, testületi elnök.

MULATSÁGOK.

(=) **Műkedvelői-előadás és táncvizgalom.** Ma tartják meg az aradi iparos ifjak önképző és betegsegélyező egylete már többször hirdett műkedvelői előadását a „F a l u r o s z s z á t”, mely zártkörű táncvizgalommal lesz egybekötve. A rendezőség fáradságot nem ismerve, buzgólkodik, hogy a jelen alkalommal is, mint már többször, sikert arasson. Beléptidij személyenkint 60 kr lesz. Kezdeté este 8 órakor, az iparosház dísztermében.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A büntető bíróság munkarendje.

Az aradi kir. törvényszék előtt kedden a következő bűnügyek kerülnek végtárgyalásra. Krisán Anna ellen gyermek kitétel. Monori István ellen sikkasztás. Strifler József ellen lopás, csalás és sikkasztás. Lukács József ellen sikkasztás. Gyuricza Pál ellen lopás. Özv. Lázár Petruné ellen lopás. Ifj. Spherhanel Ferencz ellen hatóság elleni erőszak.

§ **Triumviratus.** H o s t y i n á r Pável, Fluoris Petru és V a n k Traján 3 rendbeli betöréses lopás vétsége miatt állottak az aradi kir. törvényszék előtt. A három a r a d i jó madár úgy látszik konzorciumot kötött a lopásra, mert mindig együtt loptak. Különböző helyeken falkiásással, ablakbetöréssel, szalonnát, libákat, kecskét, szénát loptak. A törvényszék Hostyinárt és Fluorist 2 évi és 8 havi, Vank Trajánt pedig 2 évi és 3 havi börtönre ítélte.

TÁVIRATOK.

A király születésnapja.

Budapest, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) Ma gyönyörűen sikerült csapat szemle volt a Vérmezőn és nagy mise a Mátyás-templomban. Ez utóbbit a primás tartotta, jelen voltak az összes miniszterek.

Diszzebédék.

Budapest, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) A miniszterelnöknél a király születésnapja alkalmából diszzebéd volt. Az ebéden jelen voltak a miniszterek, képviselők, altábornagyok, egyetemi, városi és katonai hatóságok fejei, az irodalmi világból Jókai és Veigelsberg Leo. Mikor Wekerle tosztot mondott, valamennyien felálltak és a Gellérthegyen 21 ágyu lövést tettek. Lobkovitz hadtestparancsnoknál szintén diszzebéd volt a tábornoki törzstiszti karral.

Uj kir. tanfelügyelő.

Budapest, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) A kultuszminiszter Csánky Viktor pestmegyei tanfelügyelőt kir. tanfelügyelővé nevezte ki.

Megszűnt sztrájk.

Budapest, auguszt. 18. (Saj. tud. táv.) A lóvasuti sztrájkot sikerült úgy elintézni, hogy az teljesen megszűntnek mondható, s így az ünnepély alatt a lóvasut csak úgy fog közlekedni, mint rendesen.

A primási birtokok bérbeadása.

Esztergom, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) Állítólag a káptalan erélyesen ellenszégül annak, hogy a primási birtokok az uradalom gazdatisztjeinek bérbeadassanak, mint hogy a külső vállalkozók kétszeres bért ajánlanak.

Uj gazdasági iskola.

Békés-Csaba, aug. 18. (Saj. tud. táv.) Nagy örömet kelt Festetich gróf miniszter azon leirata, hogy gazdasági iskolát állít fel városunkban. Az iskola céljaira szükséges hatvan hold földet a város, és az ötvenezer forintba kerülő épületeket a megye adja.

Gyöngéd végrendelet

Mezőberény, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) Skorka János felakasztotta magát és levélben meghagyta, hogy ravatalához felesége ne merjen lépni. Testamentuma ennyi: „Feleségem éljen meg a lelked!”

Tanszerkiállítás.

Debreczen, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) Az orsz. tanszerkiállítást ma délelőtt megnyitották. A megnyitás előtt a templomban ünnepélyes istentisztelet volt, melyen Degenfeld gróf főispán és Klamarik János miniszteri tanácsos is jelen volt. A főispán rövid beszéddel nyitotta meg a kiállítást.

Az új Szent Annácska.

Kassa, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) Vilmány kis faluban (Abauj Tornamegye) egy Novák Borbála nevű 14 éves paraszt leányka napszurást kapott a mezőn. Ebből a bajából ugyan meggyógyították, de mivel néha rángatózás fogja el, „látományai” is vannak, s nemsokára valóságos rajongásba is esett; a paraszt nép belőle szentet, szülei házából pedig bucsujáró helyet csinált. Csak úgy özönlött a

nép meghallgatni „Szent Annácska” tanításait, miséit — mert otthon misézni is szokott, — míg aztán a hatóság közbe lépett s talán Puky Bertalan főszofigabirónak sikerülni fog ezt a legujabb hóbortot megszüntetni anélkül, hogy a babonásnép érte bajt csinálna.

A szerb kormányválság.

Belgrád, augusztus, 18. (Saj. tud. táv.) Az általános kormányválság kétségtelennek látszik.

Anarkista fiu.

Róma, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) Conchetti külügyi miniszteri hivatalnok fiát, mint anarkistát letartóztatták.

Égő város.

Dolni-Tuzla, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) A város ma delelőtt óta lángokban áll. — A tűz a janas kerületben támadt s csakhamar tizenhat ház leégett. Az oltás nehéz, mivel kevés a víz, s mert a város határán folyó patak a hőség folytán kiszáradt. A tűzoltóságnak a katonaság segítségére ment, de eddig nem sikerült a tüzet lokalizálni.

A Dupuy elleni merénylet szerzője.

Marseille, auguszt. 18. (Saj. tud. táv.) A rendőrség azt állítja, hogy Nakatschitze herczeg a Dupuy ellen irányzott és Spanyolországból kiinduló összeesküvés szerzője.

Tapintatlan rendelet.

Civita-Vecchia, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) A városi tanács megtiltotta a katonai zenekarnak, hogy a király születése napjának ünnepélyére térzenét tartson. A katonai parancsnokság sürgönyileg fordult a helytartósághoz panaszával.

KÖZGAZDASÁG.

Aradi gabonaüzletli hetiszámle.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, augusztus 18.

(S. ss.) Az esős időjárás, mely majd egész héten át tartott, csupán a kopár legelőknak adott egy kis életet. Lehetővé tette gazdáinknak a jószágot kihajtani. A dohányra is volt némi jó hatással, míg a tengerinek hetekig tartó eső sem használ már.

A gabnaüzletben számbavehető változás e héten sem állt be, sőt napról-napra kellemetlenebb és aggasztóbb lesz az üzlet. A gabonának potom az ára, a földbérlet nagy s így természetes, hogy nincs valami jó kilátás.

A buza-hozatal a héten óriási volt. Vevőben sem volt hiány a hét elején, míg a hét utója felé csak árengedéssel volt buza eladható. Malmaink a gyenge lisztkereslet következtében csak korlátolt mennyiségben vásároltak. Kereskedőink több és kedvezőbb vételkedvet tanúsítottak, mert el vannak határozva 5 frt 60 kr és 6 frtos buza beraktározására, jobb üzlet reményében. Véleményünk szerint a közeli napokban, mikorára t. i. nagyobb mennyiségű oláh és szerb buza hozatala jelezve van, az árak okvetlen csökkenni kell; 5 frt 60 kr legföljebb 5 frt 90 kr-nál kénytelenek leszünk megállni s ez árral egész éven át ismét vergődni.

A r p a az egyedüli cikik, mely jobb keresletnek örvend. A rozsz tengeri termés kilátások következtében az ára rohamosan emelkedett, a másodrendű buza árával már most a nagy hozatalok mellett a saison kezdetén is egyenlő, miért is akkor mikor a készlet apad, még jelentékenyebb áremelkedésre számíthatunk. Az irányzat szállárd.

R o z s n á l csak hetek múlva számíthatunk élénkebb üzletmenetre, s egyszersmind magasabb árakra, még most az ó-rozs készlet óriási.

A t e n g e r i ü z l e t r ő l is csak később lehet véleményt mondani. Most csak ujjolag azt állíthatjuk, hogy igen szomorú kilátás-

sok vannak némely vidéken. Van ugyan oly vidék, hol a tengeri termés-kilátások elfogadhatók, de általában véve rossz és kétségbeejtő a helyzet. Holdankint vágják már az embermagasságu gyümölcsnélküli szarát le. Az ára e héten nem változott.

Z a b csak jelentéktelen kínálattal volt a piacon, melyet a magánfogyasztás csakhamar összevásárolt. Az ár néhány krajczárral javult. Az irányzat szilárd.

Arad és Uj-Aradon e héten eladott: B u z a I-ső rendű (81-84 kilós) 4000 mm. 5 frt 70 krtól 6 frt.

B u z a II-od rendű (78-81 kilós) 2000 mm. 5 frt 40 krtól 5 frt 70 krig.

R o z s 1000 mm. 4 forint 60 krtól 4 forint 80 krig.

A r p a I-ső rendű 800 mm. 5 frt 30 krtól 5 frt 60 krig.

A r p a II-od rendű 600 mm. 5 frt 10 krtól 5 frt 30 krig.

Z a b 200 mm. 5 forint 20 krtól 5 forint 60 krig.

T e n g e r i 500 mm. 5 frt 10 krtól 5 frt 50 krig.

R e p c z e 7 frt 50 krtól 8 frt.

Aradi lisztüzlet.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, augusztus 18.

(S—ss.) A lisz fizletben még mindig lanyha hangulat uralkodik. A vevők kik jogosan további jelentékenyebb árcsökkenést várnak, csak szükségletüket fedezik és kötésekről tudni sem akarnak. Malmainknak óriási raktárjaik vannak és csakis a fekete liszten tudnak tudni. — Korpa az előrelátható takarmányhiány következtében sürgősen kerestetett, ugyszintén külföldre is exportáltatott néhány száz wagon. Az ára emelkedik s irányzata szilárd. Az aradi malmok mai jegyzései a következők:

D a r a a s z t a l i g o r o m b a A 14 forint 80 krajczár.

D a r a a s z t a l i f i n o m B. 14 frt 80 kr.

D a r a a s z t a l i k ö z ö n s é g e s C. 13 frt 80 krajczár.

L i s z t:

00 0 1 2 3 4 5 6 7 7B 8

14.— 13.40 12.80 12.— 11.40 11.— 10.60 10.— 9.— 8.— 6.20

K o r p a f i n o m F. 4 frt 60 kr.

g o r o m b a G. 3 frt 90 kr.

A z á r a k A r a d o n 100 k i l o n k i n t ö s z s u l y t v é v e z s á k o s t ó l é r t e n d ő k.

Hüvelyes vetemények és magvak.

— Aradi árak. —

(Saját tudósítónktól.)

Arad, augusztus 18.

(S, ss.) Kedvezőbb volt az időjárás e héten, mint az előbbi hetekben, de sajnos, az eső nagyon is későn jött. Az árak még eddig nincsenek meghatározva. Bab-kínálát ó-áruban még mindig túlhaladja a keresletet s így egyelőre még az árak emelkedése ki van zárva. A magoknál több mint bizonyos, hogy a vásárlás kezdetén már sokkal magasabbak lesznek az árak mint tavaly; az irányzat csendes.

Jegyzéseink ma a következők Aradon: Borsó sárga egész I. 26 frt, Borsó sárga egész II. 23 frt, Borsó sárga fél I. 19 frt, Borsó sárga fél II. 18 frt, Bab aprószemű 7 frt, Bab nagyszemű 6 frt, Arpakása 7 sz. 14 frt 50 kr, Arpakása 8 sz. 13 frt 50 kr, Arpakása 10 sz. 10 frt, Derozás liszt 7 frt 20 kr, Kendermag 12 frt, Köménymag hollandi 48 frt, Köleskása I. 11 frt 60 kr, Köleskása III. B. 9 frt 80 kr, Lencse stokerai 25 frt, Lencse belföldi I. 17 frt, Mak kék I. 28 frt, Mak fekete 21 frt, Madáreséség 28 frt, Rizs japán 20 frt 50 kr, Rizs rangon 16 frt, Büköny 8 frt 40 kr, Mohermag 10 frt, Heremag styrai 72 frt, Heremag lucerna 75 frt, Dió 20 frt, Mogyoró 28 frt, Repce káposzta o. 10 frt. Az árak 100 kilonként értendők zsákosól.

= A makói vásár. A makói szent-istváni országos vásár — írja levelezőnk — tegnap vette kezdetét az állatvásárral. A vásárra óriási felhajtás volt mindenféle állatból, úgy annyira, hogy már hetek óta dolgot adott a városi hivatalnokoknak a járiatok kiállítására. Az állatvásáron azonban nagyon meglátszott a szárazság okozta szűkesztendő, vevő alig jött a vásárra, s így az árak is nagyon nyomottak voltak. A kirakodó vásár vasárnap reggel veszi kezdetét a piaztéren.

= Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi aug. hó 17-én. Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 kilon felüli súlyban) 41.5—42. krig. (Arad közép (páronkint 300—400 kilogramm súlyban) 41.5—41. krig. Fiatál nehéz (pkint. 320 kilon felüli súlyban) 43.—43.5 krig. Fiatál közép (pkint 251—320 kilgr. súlyban) 43.5—44. krig. Fiatál könnyű (pkint 250 kilgr. terjedő súlyban) 45.—45.5 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilon felüli súlyban) 41.5—42. krig. — Közép (pkint 220—280 kilgr. súlyban) 42.5—43. krig. — Könnyű (pkint 220 kilgrig terjedő súlyban) 44.5—45. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kilg. felüli súlyban) 42.5—43. krig. Közép (páronkint 220—260 kilgr. súlyban) 43.—43.5 krig. — Könnyű (páronkint 220 kilgrig terjedő súlyban) 43.—44. krig. Sertés létszám 1894. aug. hó 15-én volt készlet 187,351 darab. 1894. augusztus hó 16-án felhajtott: 3873 drb. 1894. augusztus 16-án elszállított 4747 drb. 1894. aug. 17-én maradt készletben 185,977 drb. — A hízott sertés üzletirányzata: Élénk.

Szeszüzet.

— Augusztus 18. —

Ezen cikknek ára és üzletviszonyai a múlt héten változatlanok maradtak. Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyara szesz 54.50 kiesvényben 54.75 hordó nélkül per 100 liter %, belkeres. 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 18. d. u. 5 óra.

	Irányzat	100 kg. ár	frttól	frtig
Buza bányási uj				
Buza tiszavidéki		6.50	6.75	
Buza pestridéki		6.45	6.70	
Buza fejelemei		6.45	6.70	
Buza bácskai				
Rozs uj, I-ső rendű		5.05	5.10	
Rozs uj, II-od rendű		4.9	5.05	
Arpa takarmány		5.50	5.90	
Arpa egomi való		6.20	7.—	
Arpa sörfőzdei		7.30	8.40	
Zab		5.70	6.—	
Tengeri bányási				
Tengeri másnemű		5.75	5.80	
Káposzta-repoze bányási		9.—	9.50	
Köles				
Buza szept.-okt.		6.50	6.62	
Buza márcz.-ápr.		6.87	6.90	
Buza máj.-jun.				
Rozs szept.-okt.		5.06	5.08	
Tengeri jul.-aug.				
Tengeri aug.-szept.		5.74	5.76	
Tengeri októberre				
Zab márcz.-ápr.		6.—	6.02	
Zab szept.-okt.		5.72	5.74	
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.		9.30	9.35	

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Filozófus. (Inánd.) Beküldött versében nincs logika Tárgyba kap, s azt elhagyva, befejezetlen gondolattal zárja le a versszakot. A technikája ellen semmi kifogásunk, de a boros poharat azért ne szerítsa a keblére. Uram! Az égre! Gondolja meg, mit szól ehhez a világnak!

Kalocsai Alán. (Arad.) Nyílttér sora 20 kr, a vevő járó bélyegilleték, mely a kincstár javára megy, 30 kr. Ha verseivel ideálját boldogítani, s virágon rezgő harmatot felzárítani, s a temető-kertet tönkre akarja tenni, lépjen érintkezésbe a kiadóhivatallal.

Bella. (Arad.) A nőkel szemben a „nagyságos” címnek három árnyalata van: 1. Nagyságos a vagy nacscsága. Ezt a cselédség használja. Nőről beszélve műveit ember azt, mondja: „nagyságos.” 2. Nagyságos a d. Ez a rendes megszólítás: udvariassági forma, amely mindenütt alkalmazatik, a hol francia madame ot, vagy made-moiseille-t használnak. 3. Nagyságos a d, vagy nagyságos asszonyom fokozása az előbbinek. Ott kedték használni, ahol a nő férje után valóban teljes értékű „nagyságos asszony”; pl. oszt. tatanácsos, vagy kir. tábla bíró neje. Azonban már ez a megkülönböztetés is elolvadt a „tekintetes” férj nejét is „nagyságos asszonyom”-nak nevezik, sőt egyáltalában minden műveltebb hölgyet, mert így több szájjal ejtik ki — a hízogást s tovább tart a húságnak nyújtott édes táp.

KIS LOTTO.

Budapesti:

59, 56, 76, 85, 19.

Felelős szerkesztő: Vass Geza.

NYILTTÉR.*

KLAPOK ALAJOS

Arad legnagyobb, leglátogatottabb és legkényelmesebben berendezett

fényképezési műterme

Templom-utca (Minorita-palota)

Ajánlja a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe műtermében legújabbban készülő Saison fényképeit, felelősség mellett minden nagyságu Portrait visittől egész életnagyságig Albumin vagy az állandóságáról és szépségéről közkedveltségnek örvendő Platin papírosra

Párisi művészek által készülő

olaj és Chromo-festményeit.

Ujabb berendezését gyermek-fölvételekhez, melynek segítségével egyhuszad másodperc alatt történik a fényképezés.

Továbbá, minden a fényképezéshez tartozó munkák elvállalását. Szobák, festmények és tajak fényképezését stb.

Kérem üzletemet, mely a Minorita-palota udvarában van, más üzlettel össze nem tévesztetni. Miért is kérem a czímet figyelembe venni.

Szívelyes figyelembe!

A nagyérdemű helybeli és vidéki t. közönség b. tudomásául hozni kívánom, miszerint minden eddigi idegen városokban létesített és általam kezelt vállalkozásaimtól teljesen visszaléptem, — kizárólagosan csak is aradi üzletem szolgálom, minek következtében bárminő megbízásokat a legapróbb részletekig saját felügyeletem és személyes vezetésemmel intézendek.

Aradon, 1894. augusztus hó 19.

Mély tisztelettel:

Az Entreprise des pompes Funèbres.

Első temetésrendező intézet.

CSUTAK KÁROLY.

RAVASZ IMRE

legelső fényképezési és festészeti műterme

Aradon, Andrásytér 15. sz.

Hermannpalota kerthelyiségében.

Elvállal minden fényképezési szakmába vágó munkákat, készít kis képekről nagyobbításokat egész életnagyságig, olajban festve, vagy retoucheban. Továbbá látogató-jegy alakú fényképek ugyszinté Cabinet, Makart, Promenad Budoir és az ugynevezett uj forma képeket, chromo-festett s beégetett képet, melynek finomsága minden festett képet felülmúl. A legnyughatatlanabb gyermek megszólalásig éléhuén egy másodperc alatt bármily nagyságu alakban lefényképeztetik, a műteremben készült munkálatok tiszta és életű kiviteleért kezesseg nyújtatik. Felvételek kívánatra üzleten kívül is eszközöltetnek a legjutányosabb árak mellett. 642 21*

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Iskolát látogató

fiúk vagy leányok egy aradi uri családnál
teljes ellátásra 744. 9-3.
előnyös feltételek mellett elfogadtatnak.
Bővebb értesítést nyújt a kiadóhivatal.

Mladó.

A borosjenői uradalomban
az idej
gubacstermés
eladó. 751. 1-3

Érdeklődők kéretnek az **uradalmi er-
dészességhez Apatelekre** fordulni.

Az olcsóság csodája!
a hol mindent fél árban lehet venni
csakis, de csakis
Kilényi R. és Társa
7, 14 és 30 kros bazárjában
a színházépületben, a 13 vértanu szobor
átellenében van. 536 9-9
Iskolai táskák potom árért.
Alkalmi ajándékok
hihetetlen olcsó áron.
Gyermekjátékok majdnem ingyen.
Gyermek és férfi kalapok minden árban.
Gyermek és férfi ingek, harisnyák, nyak-
kendők, gyermekokcsik, utazó bőröndök,
esernyők, stb. stb.
olcsóbban mint bárhol.

Iskola-könyvek

bekötése

csinos kiállításban és olcsó árban eszközöltetik
az „Aradi nyomdarezsvénytársaság“
könyvkötészetében
Arad-csanádi palota, fő-ut 51. sz.

Utazó és kézi kofferek.

Kilényi C. és Társa

Arad Andrassy-tér 20. (Aréna épület.)

Van szerencsénk a mélyen tisztelt közönségnek valamint nagyrabecsült vevőinknek b. figyelmébe
ajánlani a

nyári idényre

érkezett nagy választéku divat újdonságainkat voylok, franczla batiztok, szatínok és delaineokban,
melyeket

olcsóbban mint bárhol

árusítunk el.
Nemkülönbön ajánljuk nagy raktárunkat a legjobb gyártmányu vásznak, chiffonok, canavász,
csinvat és asztalneműekben.
Midőn az eddig irányunkban tanusított b. pártfogásért köszönetet mondunk, kérjük ezt a jö-
vőben is főntartani, miért is mint eddig is szolid és pontos kiszolgálást biztosítunk
teljes tisztelettel

Kilényi C. és Társa
a „kék golyó“-hoz.

Nap- és esőernyők.

Pecsét-tisztító tinktura

egyenruhák és ruhák számára.

Az én egyenruha- és **pecsét-tisztító tinkturával**, — melynek használata minden ruhadarabra megújítólag hat — mindenki önmaga olcsó áron és meglepő szépre tisztithatja az összes férfi- és női ruhákat, esetleg szőnyegeket is, és pedig úgy az izzadsági-, zsír- és tinta-, valamint a kerékkénőcs-, aszfalt-, kátrány- és kenczefoltoktól; a folt legkisebb nyomának visszamaradása nélkül. Általában minden folt nyomtalanul eltűnik ezen tinktura használata által. Különösen ajánlatos ezen tinktura a t. cz. katonatiszt-, tisztviselő-, lelkész uraknak és minden magányzónak. 752. 1-x.

Egy palaczk ára 50 kr.

Szétküldése postai utánvét mellett történik; nagyobb, legalább is fél tuczat palaczknak megrendelésénél bérmentve.

WEISS LEOPOLD
egyenruha-tisztító intézete
Buchau-ban, Karlsbad mellett, Csehországban.

Szőlőajtványok

és

amerikai szőlővesszők eladása!

A 30 holdnál nagyobb területű „Sándortelep Ujvidéken“ f. é. november havában, **Riparia Portalis, Solonis** és **Jaquez** alanyokra készült **500,000** darab fásajtványjaiból a **tökéletesen összefort** példányokat jutányos árak mellett eladásra bocsájtja.

Ez idén a **legjobb bel- és külföldi bor- és csemege szőlőfajokból** 420 fajnál **több került ojtás alá** és alulirott telep-tulajdonos kívánatra bővebb magyarázatokkal ellátott részletes árjegyzékét a t. cz. érdeklődőknek **ingyen és bérmentve** szivesen átküldi.

A telep **zöldajtásokkal** is szolgálhat, nemkülönbön — mint **ojtási célokra**, mint pedig **iskoláztatásra** alkalmas **amerikai alanyokkal, Riparia Sauvage, Portalis, Solonis** és a **Rupestris különféle válfajaiból** — mint sima mint pedig gyökeres vesszőkkel — **nagyobb mennyiségekben**; — végre a már hordképes ojtványokból az **ojtógalyak** is eladásra kerülnek.

ADAMOVICH SÁNDOR
Ujvidéken.

731 3-5

Kiadó lakás.

Az Andrassy-tér és Deák Ferencz-
utczára szolgáló második emeleti **utcai**
szeglet lakás tartozékaival, — 1894.
november hó 1-től

kiadó.

Bővebb felvilágosítás kapható
az aradi első takarékpénztárban
a vezérigazgatónál.

749 2-3

Irnok

ki egyszersmint adóvég-
rehajtó, azonnal alkal-
mazást nyerhet. Jelent-
kezhetni Paulison a jegy-
zónél.

Bildhaur Alfréd
körjegyző.

10728. kh.

3-3.

Végzés.

Arad város területén egy gazdtalan kutya kó-
borolt, mely egy embert megmarta s leüttetvén,
a megejtett bonczolás alkalmával rajta a ve-
szetség kór állapotított meg, a miért is az
1888. évi VII. t. cz. 68. §-a s a 40000/888. sz.
a. kelt magas rendelet 188. §-a alapján a
9666/894. sz. a. elrendelt szájkosarazását vagy
kötve-tartását a kutyáknak további 40 napon,
azaz 1894. évi augusztus hó 6-tól 1894. évi
szeptember hó 16-ig meghosszabbítottam.

Erről a város közönséget tudomásvétel és
alkalmazkodás végett azzal értesitem, hogy a
kitett idő alatt szájkosár nélkül járó kutyák el-
fogatni s a gyeptéren megsemmisíteni fognak,
míg a tulajdonos a hivatkozott törvény 154. §.
i. pont alapján büntetett fog.

Arad, 1894. évi augusztus hó 6.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm.

51 9—o2

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége
részéről közhírré tétetik, hogy a vá-
rosi árvapénztárból és a város által
kezelt alapokból törlesztési kölcsön-
ök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi tör-
lesztésre 8% a melyből töke törlesztés-
re esik 2% 26 fől évi törlesztésre
7 1/2%, melyből töke törlesztésre 1 1/2%
fordítatik. 32 évi törlesztésre 7%
amelyből a töketörlesztésre 1% szá-
moltatik el. A kölcsönvevők jogában
áll kölcsönt a törlesztési időn belül
is félévi felmondásra a félévi kamat
külömbözet megtérítése mellett visz-
szafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,

királyi tanácsos polgármester.

Tüzifa.

T. cz.

A nagyérdemű közönség becses tudomására hoz-
zuk, hogy nagyszabásu **fő-ut 29. szám** alatt
levő raktárunkból mától fogva elsőrendű **tiszta**
minőségű ölfáinkat következő egységes ára-
kon árusítjuk:

1 méteről (4 köbméter)	tiszta elsőrendű cserhasábfát	12 frtért,
1 " (4 ")	" " bükk " "	11 " "
1 " (4 ")	" " dorongfát	10 " "
1 " lágú tűzifa	" " " " " "	4 " "

gyűjtásra való forgács ingyen hozzáadásával.

A házhoz való elszállítás 80 kr. ölenként.

WALDER S. és FIA

és első szászrégeni tutajkereskedő társulat,

épületfa kereskedés és gőzfűrésztulajdonosok.

arany, 13 ezret
érem, 9 dísz- és
ellenőrző okmány.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

KWIZDA-féle

Restitutionsfluid

cs. és k. kiv. szab. mosóvíz lovaknak.

Egy palaczkkal 1 frt 10 kr. o. é.

30 év óta udv. istállóban valamint katonai és polgári nagyobb is-
tállóban is, használatban; nagyobb erőfeszítések előtt és után erő-
sítésül; továbbá ficzamosások, rándulások, az inak merevsége s más
ily alkalmaknál; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre idomításnál.

Fő letét: kerül. gyógyszer-tár Korneuburgban.

Tessék a fő-
érem, 9 dísz- és
ellenőrző okmány.
Kwizda-féle
Restitutionsfluid.

Román kir. udvari szállító.

Kapható a
gyógyszertár-
rakban és
drogustáknál.

132

EGYEDÜLI VASBUTORGYÁR ARADON.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét azon körülményre felhívni, hogy Aradon, Háltér
5. sz. a. vasbutor-gyárt létesítettem, és abban mindennemű vasbutor, u. m. ágy. asztal. szék. mozdó-szék-
rény. stb. a legizlésebb kiállításban, gyönyörű beégetett postmányokkal jutányos áron, tetszés szerinti
mértékben készülnék.

A tavaszi évad beálltával a t. vendéglősök és kávéház tulajdonosoknak legjobban ajánlom az
általam forgalomba hozott csinos és tetszetős

nyári lugasaimat,

melyek bármily nagyságban és tetszés
szerinti rajz után készíttetnek. Nyári
körtelvényeknek pedig összehajtható

Vas-székeket.

Minden meglevő vasbutorot javítok
és újat festek a csakis nálam lévő szá-
lító és ágető készülékkel.

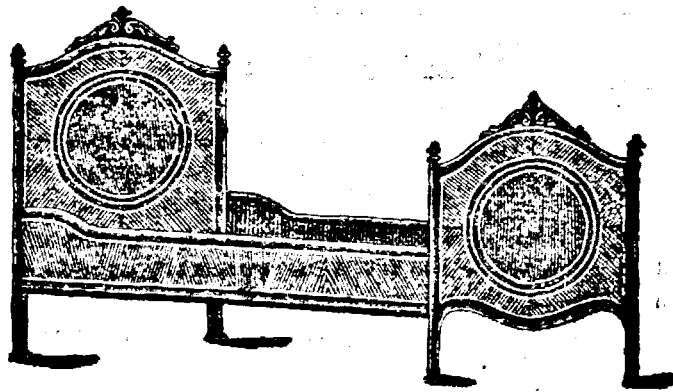
A n. é. közönség szives pártfogását
kérve

kiváló tisztelettel

Fleischer Adolf,

592.

Arad, Háltér 5. sz.

Sodrony-ágybetétek minden

nagyságban és mérték szerint.

FLEISSIG SÁNDOR bank- és váltóüzlet Budapest, Erzsébet-körút 2.

Tőzsdei megbízások

legjutányosabb eszközlése
szerény jutalék
és mérsékelt fedezet mellett.
**Kitűnő legmegbízhatóbb
szakszerű információk.**

90%-áig

az árfolyamértéknek minden-
nemű értékpapir és sorsje-
gyekre, olcsó kamatláb mel-
lett az összeg tetszés sze-
rint törleszhető.

748. 1-8.

„HERMES“

hiteles sorsolási tudósító.
Megjelenik kétszer havonként dús
tartalommal.
Előfizetési ár egész évre 1 frt.
Előfizetőknek mindennemű felvilágosítás-
sal ingyen szolgál.

M. kir. államvasutak.

99489. A. V. szám.

3-3.

Pályázati hirdetmény.

A püspök-ladányi légszeszvilágítás átalaki-
tása folytán visszanyert 88 drb részint teljesen
jó karban levő, részint pedig kisebb javítást
igénylő pillangó lángzóval ellátott vörösrézből
álló (egyes darabok nickelozve) naphtalin tartó-
kat eladni szándékozván, felkérjük az érdekelte-
ket, hogy azok megvételére vonatkozó és 50
ros bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat a követ-
kező felirással: »Ajánlat a 92287/94. számhoz,
naphtalin tartók megvételére« folyó évi aug.
hó 18-áig az alulirt igazgatóság anyag- és lel-
tár-beszerzési szakosztályánál (Budapest VI.
Andrássy-ut 73. II. emelet) benyújtani szives-
kedjenek

Az eladni szándékolt naphtalin tartók bu-
dapesti központi szertárunkban (józsefvárosi pá-
lyaudvar) megtekinthetők.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon,
azaz aug. 17-én déli 12 óráig a megvenni szán-
dékolt tartóknak az ajánlati egységárral számí-
tott 5%-a bánatpénzként teendő le főpénztá-
runknál. Bánatpénz nélküli vagy elkésve beérke-
zett ajánlatok figyeembe nem vehetők.

Egyebekben a m. kir. államvasutaknál az
öcska anyagok eladására 129381/91. sz. a. fenn-
álló feltételek mérvadók.

Az igazgatóság.

15420/894.

3-3.

Felhívás.

Felhívjuk Arad sz. kir. város törvényható-
sági területén mindazokat, kik az 1896-iki ez-
redéves országos kiállítás II-ik jelenkori főcso-
portjában, ugymint: a mezőgazdasági csoport-
ban, melyhez tartozik a mezőgazdaság, kerté-
szet, szőlészet, borászat, állattenyésztés, méhé-
szet, halászat, selyemtenyésztés, tejgazdaság,
mezőgazdasági szakoktatás, továbbá az erdő-
szeti csoportban, melyhez tartozik az erdőszet
és vadászat — részt venni akarnak, ez iránt
f. évi augusztus hó 25 ig nevek és lakásuk pon-
tos megjelölésével írásban vagy szóval Arad sz.
kir. város polgármesteri hivatalában jelentkez-
zenek.

A II-ik jelenkori főcsoport, t. i. a mezőgaz-
dasági, az erdőszeti és vadászati csoportok rész-
letes programja jelen felhívás száma alatt Arad
sz. kir. város levéltárában a hivatalos órák alatt
bármikor megtekinthetők.

Arad, 1894. július hó 28-án.

A városi tanács.

16733/1894.

3-3

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883.
évi XLIV. t.-cz. 39. §-a értelmében a f. évi 3-ik
adórészlet esedékességének határideje már le-
járt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhi-
vatnak, hogy a f. évi 3-ik adórészletet most
már a késedelmi kamatok s esetleg intési díjjal
együtt, nemkülönben netalán régibb ipartestü-
leti díj, egyházi adó, illeték, vizszabályozási költ-
ség, hadmentességi-díj és ut-adó tartozásaikat
azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a
régibb díj és adótartozásaik azonnal, a f. évi
3-ik adórészlet pedig augusztus hóban a késé-
delmi kamattal együtt végrehajtás útján s a
végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak
behajtani, és pedig oly módon, hogy a 3-ik adó-
részletre nézve augusztus hó 24-től kezdve a
zálogolás fog megejtetni, s a mennyiben ennek
daczára az adó- és hadmentességi-díj hátralék
járulékaival együtt a zálogolás foganatosításával
számítandó 15 nap alatt nem törlesztetnek, a
a lefoglalt ingok nyilvános árverésen el fognak
adatni.

Aradon, 1894. augusztus hó 15.

A városi tanács.

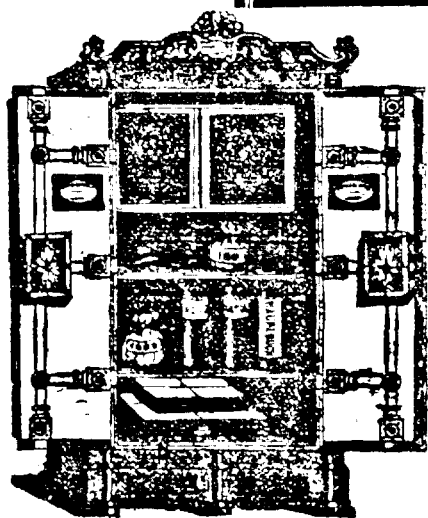
SINGER

A „NÁDOR SZÁLLODA“ MELLETT.

SINGER

SINGER L. S.

SINGER L. S.

A os. kir. osztr. és a m. kir.
miniszteriumok s államvas-
utak szállítói

tűz és betörés ellen biztos
kis kézi és nagy

pénzszekrények

gyári raktára.

Községek számára kivételesen
25% engedmény.

Amerikai varrógépek,
vasbútor
és pénzszekrények
gyári raktára.
SINGER L. S.

aradi kereskedő 1856. óta.

Azonkívül ajánlom

vasbútor gyári raktáromat nagy választékban.

Valódi amerikai

H O W E,

karikahajó

WHEELER & WILSON,

Singer és kézi varrógépek

osaládok, szabók és cipészek
részére.

Mindennemű varrógépek ja-
vitása is eszközöltetik.

Varrógépekhez szükséges tel-
lékek. 581

1000 forint.

Egy szakértő kereskedő keres egy compánistát, ki 2—3000 frttal rendelkezik. 3 hónap alatt tiszta jövedelem 1000 frt, tőke és jövedelem biztosítva. Ajánlatok „1000 forint jövedelem” czim alatt a kiadóhivatalban megtudhatók.

741. 3—3.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

1003/1894. pm.

3—3.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Arad sz. kir. város törvényhatósági útjainak építési, kezelési és fenntartási kiadásairól, valamint az ezen kiadásokat fedező bevételekről 1895. és 1896. évekre terjedőleg általam összeállított, a törvényhatósági közigazgatási bizottság által előkészítőleg tárgyat megállapított költség előirányzat a folyó hó 13-tól 27-ig, azaz 15 napra a városház tanácstermében közszemlére kitétetvén, jogában áll azt mindenkinek megtekinteni, ellene felszólalni s a felszólalást hozzám f. hó 27 ig bezárólag írásban benyújtani.

Arad, 1894. évi augusztus hó 9.

Salacz Gyula
kir tanácsos, polgármester.

Zálogtárgyaknak elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek ezennel tudtul adni, hogy

681 3—3

1894. évi szeptemb. hó 6-án.

délelőtt 8 órakor a tek. városi kapitány hivatal egy tisztviselője jelenlétében üzlethelyiségemben Kossuth-utcza 12. sz. azon

1894. évi junius hóban esedékes

zálogtárgyak, melyek lejáratkor ki nem váltattak, sem elzálogolási határidejük meg nem hosszabbított, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Weisz Dávid:

Kérjünk mindig csupán csak

„Zacherlin“-t

mely a leggyorsabb és legbiztosabb pusztító szer mindennemű rovarok kiirtására. Utólérhetetlen jóságát és erejét leginkább hirdeti óriási elterjedésének sikere, minélfogva nem létezik más hasonló szer, melynek forgalmát a „Zacherlin” legalább tucatszorosán feiül nem mulná.

Mindig csupán **lepecsételt** és a „Zacherl” névvel ellátott palaozk kéréndő. — Minden masfele szer értéktelen utánzás. — Ára üvegenként **15, 30, 50 kr., 1 frt és 2 frt.** A megtakarító készülék **30 kr.**

A valódi Zacherlint az alábbi helyeken árulják:

Aradon: Amtmann Lajos, Éles Armin, Baumann Benedek., Brunner C., Dengl Béla, Dratsay Lajos, Dürr Testvérek, Duzsek Ferencz, Gebhardt J. és fia, Guttman L., Hubert B., Kotoráts Miáden, Fejér Gyula, Meer Mór és fia, Nagy Farkas, Neuländer Zsigm., Obetkó Kálmán. Pollak József Preisach Vilmos, Simon Károly, Steinitzer N., Karátsonyi A., Tones Ede, Wechsler József, Weisz Dávid, ifj. Weisz Mór, Feichthaler M., Szauer Adolf, Dengl K., Erney Gyula, Ring Zsigmond, Illics Arzen, Kacsér Samu. Schwartz M., Baumann János, Hartmann Hermann, Hertzeg György, Schärer József, Hoffmann József, Schlesinger Samu.
Battonyán: Geller Ferencz. **Borosjenőn:** Blau Dávid, Strausz Ignác. **Buttyinban:** Krausz Péter. **Csermőn:** Hoffänder Samu. **Kevermesen:** Grünberger Mór. **Kisjenőn:** Messer Lipót. **M.-Pécskán:** Königsthal Lipót, Fleischmann Hermann, Fritzer Frigyes fiai, Turszky Nándor. **Pankotán:** Rigler Hermann, Pavlovits Constantin, Rigler István, Kaufmann Adolf és fiai. **Radna-Lippán:** Schäffer Adolf, Schwartz József, Treulich Testvérek. Tones Ferencz. **Soborsinban:** Blau Mór és fia. **Tauczon:** Weil Adolf. **Uj-Szt.-Annán:** Henny Károly. **Világoson:** Schubert és Goldstein, Weber János. **Vingán:** Klemann N. **Zádorlakon:** Hemmen Ferencz. **Lippán:** Eisele Mátyás.

Dürr Testvérek

fűszer-, csemege-, gyarmatáru-, ásványviz- és borkereskedése az „arany szarvashoz” Aradon, fő-ut 2. sz. a városházzal szemben.

Mindenféle friss töltésű ásvány- és gyógy-vizeket,

továbbá mindenféle **friss gyümölcs**, ugymint: **őszi baraczk, duránczi ananas, legfinomabb nemes faju turkesztán és görög dinnye.**

Legfinomabb **czukor, kávé, rizs** és mindenféle fűszerárúk legjobb minőségben és legjutányosabb árak, pontos és legjobb kiszolgálás mellett bátorokodunk a n. é. közönségnek ajánlani.